

TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELŐ LAP

INTÉZMÉNY NEVE: Iparművészeti Múzeum

VEZETŐJE: Renner Zsuzsanna főigazgató

A 2009-es év legfőbb jellemzői (vezetői összefoglaló):

Az évet sorozatos pénzügyi nehézségek kísérték, melyeknek belső kommunikációját megnehezítette, hogy a kormányzati kommunikációban a központi megszorító intézkedéseknek a kultúrára gyakorolt hatása nem kapott hangsúlyt. A megszorító intézkedések mellett a rendezvényi és jegybevételek csökkenésével is szembe kellett néznünk, és az év közepétől át kellett ütemeznünk, illetve törölnünk kellett egyes tervezett szakmai programokat. A folyamatos pénzügyi nehézségek miatt elmaradt az informatikai fejlesztés, ami az egész intézményi működésre rányomta a bélyegét. A sorozatos problémák miatt egyre súlyosabb kockázati tényező az épületeink műszaki állapota, különösen a főépületé, ami egyre nyilvánvalóbban a fejlődés gátja: a pályázati lehetőségeket korlátozza, s emiatt nem engedi a fejlesztést.

A jelenlegi működési feltételek mellett súlyos kockázati tényező az is, hogy a humán erőforrás szakmai színvonala bizonyos területeken nagyon alacsony: alulképzett, nem a területnek megfelelő képzettséggel bíró munkatársak dolgoznak olyan területeken, amelyek meghatározóak az intézmény működtetése szempontjából. A létszámstopot váratlan és indokolatlan intézkedésként éltük meg, amely ellehetetlenítette bizonyos funkciók szakszerű ellátást, és egyes álláshelyek megüresedésével az intézménynél maradó munkatársakat erőn felül terhelte. Súlyos terhet jelent ez a pénzügyi területen, ahol a kincstári biztos kinevezésével és a létszámstop betartásával kapcsolatos intézkedések az adatszolgáltatási kötelezettség nagymértékű növekedéséhez vezettek, miközben e feladatok bizonyos személyekhez koncentrálnak a humán erőforrás minősége miatt.

Szabályozottság és stratégiai tervezés szempontjából jelentősen előre léptünk az év folyamán. Fontos törekvésünk volt az intézményi működés egységes szakmai alapjainak megteremtése (szabályzatok, ügyrendek előkészítése, egységes dokumentálásra törekvés). Gyűjteményi területen az egész múzeumot átfogó intézményi kutatási irányvonalak meghatározására került sor, melyekben az egyéni kutatások eredményei koncepciózus kiállításokban valósulhatnak meg. Nagy erőfeszítések történtek a jelenlegi helyzet feltárására, s ennek nyomán koncepciók kialakítására (műtárgyvédelmi felmérés és terv, raktározási felmérés és

terv, műtárggyarapítás irányai, kortárs alkotások listája). Fokozott figyelmet fordítottunk a digitális feldolgozásra, hiszen ezen a területen tetemes elmaradást kell ledolgoznunk. Kiadványok terén az intézmény számára fontos, kül- és belföldi kapcsolatépítést megteremtő kiadványokat készítettünk elő (főmű katalógus, Ars Decorativa tematikus profillal jelentkezik, szakkatalógusok folytatása). A gyűjteményi terület erőtartálékainak megmozgatása és szervezett irányítása a tudományos főigazgató-helyettes kinevezése nyomán vált lehetővé. A gyűjteményi terület az idei évben nagy erőfeszítéssel és nagy szakmai odaadással alapokat rakott le, olyan alapokat, amelyeken a következő években egy átgondolt, stratégiai alapokon nyugvó szakmai működésre adnak módot.

Az idei évben megtörtént a történeti és kortárs kiállítások teljes kiegyenlítődése, a kiállításokban és a kutatásokban a történeti és a kortárs összekapcsolása, a nemzetközi iparművészetre és designra való kitekintés, s ezzel a küldetésünk és újrafogalmazott működési filozófiák elveinek megvalósítása. A kortárs iparművészettel kapcsolatos feladatok megvalósításában döntő személyi előrelépést jelentett a kortárs kurátor kinevezése. Megújítottuk dísztermünket, új funkciókat vezettünk be, egyszersmind hosszú távú bevételi lehetőséget teremtettünk az intézmény számára. Heti egyszeri meghosszabbított nyitva tartásunkat tartani tudtuk a kedvezőtlen pénzügyi körülmények között is. Programsorozataink felépítettsége, koncepciója, látogatóköre a NyitottHázban stabilizálódott, a társművészetek közül a zenén kívül idén megjelent falaink között a kortárs irodalom és színház is. Új fogalomként vezettük be a társadalmasság és a környezettudatosság elveit. Törekvéseink nyomán az előző évhez képest kétszeres sajtómegjelenést mondhattunk magunkénak. Bár a látogatószámunk a gazdasági helyzet begyűrűző hatása következtében visszaesett, közönségkapcsolati programjaink látogatottsága növekedett, a múzeumpedagógia pedig szintén megkétszerezte tavalyi teljesítményét. Ezen a területen fontos személyi feltétel valósult meg a múzeumpedagógiai csoportvezető munkába állásával. Öröndetes, hogy látogatói összetételünk kedvezőbbé vált életkor szempontjából: nagyobb volt idén a diák látogatók aránya. Megújult intézményi arculatunk jelenleg bevezetés alatt áll.

Küldetésünk és stratégiánk alapjait a főépületi rekonstrukció szakmai előkészítő tanulmányában raktuk le, melynek előkészítése széles körben zajlott. Hasonlóképpen elkészült a Nagytétényi Kastélymúzeum szakmai fejlesztési tanulmánya.

Erőteljes pályázati tevékenységünk az idén jelentősen túlmutatott a korábban megszokottá vált pályázati forrásokon: első ízben adtunk be pályázatot európai uniós forrásokra. Két TÁMOP pályázaton könyvelhettünk el nyereséget, pályázatot adtunk be KÁMOP turisztikai attrakció fejlesztésre, s előkészítés alatt állnak LHH pályázati projektjeink.

Nagytétényben előre lépést jelentett a délnyugati épületszárny régóta húzódozó átvétele, s egyben terhet, hiszen fenntartására nem kaptuk meg a kért költségvetési támogatást. A Kastélymúzeum immár hagyományos programjainak sikere, a kortárs iparművészet irányába való sikeres nyitása kiegészíti, s egyszersmind egyedi színnel gazdagítja az Iparművészeti Múzeum palettáját. Ugyanez mondható el a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeumról, amely kitűnő szakmai munkát végzett, de az anyaintézmény általános pénzügyi helyzete miatt nem kaphatta meg a jogosan igényelt támogatás egészét. Az előre lépés perspektíváját kínálja mindazonáltal az a magánszemélytől származó, 60 millió forintos adomány, amely lehetővé teszi a Hopp Múzeum részleges megújítását.

Főbb munkatervi pontok teljesítése:

- **Szervezeti kérdések** (2009. évi szervezeti átalakítások, személyi változások, alapdokumentumok módosításai, stb.)

Az alapdokumentumok, úgymint alapító okirat, SzMSZ 2009-ben nem került módosításra, s az SzMSZ-t érintő szervezeti átalakításra sem került sor. A 2008. évhez képest jelentős létszámváltozás nem történt. Távozott az intézményből 14 fő, felvettünk 10 főt. Nyugdíjazás miatt 2 felmentés volt. A 2008. évben is meglévő üres álláshelyekkel együtt jelenleg 8 üres álláshellyel rendelkezünk, a hiányzó létszámot a létszámstop miatt feltölteni nem tudtuk. Tudományos munkatársak száma: 58 fő, Gyesen lévők száma: 6 fő.

Kilépők: főigazgató-helyettes, gazdasági igazgató, főrestaurátor, igazgatási ügyintéző, gazdasági asszisztens, múzeumi asszisztens HFKÁMM, teremőr, fotós, főkönyvi könyvelő, belépőjegy-pénztáros 2 fő, fűtő, éjjeliőr HFKÁMM, adminisztrátor.

Új belépők: gazdasági igazgató, muzeológus 2 fő, múzeumpedagógus 2 fő, igazgatási ügyintéző, teremőr, titkárnő HFKÁMM, főkönyvi könyvelő, belépőjegy-pénztáros.

Fontos személyi változás volt a gazdasági igazgatói poszton történt személycsere, a főigazgató-helyettes távozása, majd ezt követően feladatkörének megosztott megbízásos ellátása a gazdasági igazgató, illetve a Sajtó-, pr és marketing főosztály vezetője által. Szakmai előre lépést jelentett a Kisgyűjtemények főosztály új főosztályvezetője, a kortárs művészeti kurátor és a múzeumpedagógiai csoportvezető kinevezése. A létszámstopot betartottuk, a megüresedő álláshelyek betöltésére nem került sor.

- **Szakmai működés (2009. évi várható adatok)**

- ~ **Gyűjteménygondozás (számadatok és szöveges értékelés)**

Gyarapodás	2009. terv	2009. teljesítés
Folyamatban lévő feltárások száma (db)	-	-
Szakleltárkönyvbe vett gyarapodás (db)	15075	8322
Képi ábrázolással ellátott leírókartonok gyarapodása (db)	30	194

Gyarapodás részletezése a szerzés módja szerint (tétel/darab):

	Vétel	Ajándék	Átadás	Raktári/készítés	Összesítés
Adattár	-	20/151	38/38	1089/7753	1147/7942
Bútorgyűjtemény	6/9	8/12	-	-	14/21
Kerámia és Üveg	20/37	22/23	-	8/8	50/68
Kisgyűjt.	24/35	60/92+31/31	-	-	84/127+31/31 (+480 ex libris)
Ötvös	13/15	4/4	46/52	-	63/71
Textil és Viselet	16/16	46/46	7/7	-	69/164
Összesen	79/112	191/328+31/31	91/97	1097/7761	1458/8424 +480 ex libris)

- **Gyarapodás és arányainak rövid értékelése**

Ebben az évben elkészült a múzeum **gyűjteménygyarapítási koncepciója**, mely megfogalmazza, hogy az intézmény elsősorban a 20-21. századi iparművészet, s főként a kortárs alkotók kiemelkedő és dokumentatív értékű tárgyainak gyűjtésére törekszik.

A 20. század eleji **magyar szecesszió/art deco mestereinek** idén szerzeményezett alkotásai (Cserna Juliska, Jancsurák Gusztáv, Nagy Lázár, Maróti Rintel Géza) azért fontosak, mert teljesebbé teszik a múzeum európai rangú szecessziós gyűjteményét és kiegészítik a hiányosságokat. 20. századi már **lezárt életművek** (Kanyák Zsófia, Thury Levente) olyan tárgyai kerültek be a gyűjteménybe, részint ajándék, részint a Summa Artium támogatása révén, melyek egy-egy korszak reprezentánsai. Az Iparművészeti Múzeumé a világ egyik legnagyobb ex libris gyűjteménye, melyet 400 darab ex librisrel gyarapított egy magángyűjtő. Egy jelentősebb szőnyeg megvásárlása, valamint kisebb ajándékok, vásárlások gyarapították a Textil- és Viseletgyűjtemény, illetve az Ötvösgyűjtemény kollekciónak. Több, a KÖH által átadott, elkobzott tárgyat vettünk át, melyek nívója gyakran nem üti meg a múzeumi kvalitást.

A műtárgyvásárlás egyik fő lehetőségét jelentik a múzeumban megnyíló rendszeres **kortárs kiállítások**. A nagytétényi karácsonyi kiállítások anyagából a művészek rendszeresen ajándékoznak. Más kortárs kiállítások anyagából is folyamatosan vásárol, és vásárolni szándékozik a múzeum. A jelenkor művészetéről széles körű áttekintést nyújtott a 2008-ban megnyílt Craft és Design kiállítás, melynek anyagából minden gyűjteményi osztály kiválogatta a hézagpótló tárgyakat. Számos művész alkotása ennek révén idén első ízben kerül be a gyűjteménybe, mások esetében pedig az életmű különböző periódusait reprezentálja az alkotás. Kisebbszámú ajándékozás is történt a művészek részéről. Az NKA támogatása (15.430e Ft) idén tette lehetővé a gyarapodást, néhány művész ajándékba adta tárgyait. A nagyszerű Formatervezési Nívódíj 2009 kiállítás anyagából a jelenlegi legújabb irányvonalat képviselő alkotók műveivel gyarapodott a kollekciónak.

A MADOK-támogatás – már nem első ízben – idén lehetővé teszi a Rubik-gyűjtemény megalapozását.

A történeti gyűjtemény az egyik legnagyobb magyar polgári műgyűjtő egykori tulajdonából származó, s világritkaságnak számító fedeles, bécsi porcelánedénnyel bővül, a bécsi manufaktúra virágzó du Paquier periódusából, amennyiben sikerül tisztázni a gyűjtemény letétben levő részének jogi státusát.

A gyarapodás tetemes részét teszi ki az elmaradt műtárgyak, főként adattári iratok, dokumentumok, életművek (Mikó, Borcsa) anyagának bejelentőzése. Visszamenőleg megtörténik a korábbi kiállítások dokumentációinak összegyűjtése és bejelentőzése is. Igen nagy volumenű

leltározatlan tárgyi együttes van a Kerámia és Üveggyűjtemény birtokában, melynek leltározására a revízió után kerülhet sor.

Kortárs alkotókkal folyamatosan pályakép-interjúk készülnek (ezt fedi a „készítés” megjelölés). Ebben az esetben a gyarapodás adattári dokumentumként értelmezendő.

- **Kiemelkedő darabok v. együttesek bekerülése**

Fedelese edény, Bécsi porcelánmanufaktúra, du Paquier korszak (megnyert pályázat)

Thury Levente öt samottos plasztikája, 1970-1992-ig

Jancsurák Gusztáv rézműves tárgyai

Erdélyi kisgrafikák, 1970-1990-es évek

Zelenák Katalin: Káprázat (megnyert pályázat)

Fördös László: Kávészak (megnyert pályázat)

Hárshegyi Balázs: Óra (megnyert pályázat)

- **Revízió: revíziózott gyűjtemények és revíziózott tárgyak darabszáma** (a 2009.

évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése)

Tárgyévi teljesítés a tervhez és az összallományhoz képest:

	Terv 2009	Teljesítés 2009	Teljesítés/terv %	Összes tárgyszám/revíziózott tárgyak %
Adattár	162883+132 egység	162883+132 egység	100	100
Bútor	1200	707	59	76
Kerámia- Üveg	7109	6446	91	65
Kisgyűjt.	- (2008-ban kész)	- (2008-ban kész)	- (2008-ban kész)	100 (2008-ban kész)
Ötvös	3007	2760	92	52
Textil- Viselet	5110	4595	90	75
Összesen	16426+ Adattári anyag=179441	16426+ Adattári anyag=177523	99	78

A tárgyévi revízió végrehajtása a gyűjteményi főosztályok és az Adattár összességét tekintve 99%-os. A tervben szereplő 16426 tétel és a teljesített 177523 tétel eltérését az adattári revízió nagy tételszáma okozza. A tervezéskor ugyanis az Adattárnál nem szerepeltek konkrét számok, a revízió teljes meglétét követően összesítették a tételszámot. Az Adattár különválasztása azért is indokolt, mert nem karton rendszerű, hanem más jellegű a gyűjtemény és nyilvántartása. A tervben a gyűjteményi főosztályok 16426 műtárgykartonnal rendelkező tételének revíziója szerepelt. Ennek teljesítése tárgyévben 88%-os. Itt a Bútorgyűjtemény 59%-os teljesítését részint személyi okok, részint kiállítási lekötöttség (a szecessziós bútor kiállítás hatalmas restaurálási feladata), részint a nagy mennyiségű kihelyezett bútor revíziójának nehézsége magyarázza.

A múzeumnak 2010. év végéig kell befejeznie a műtárgy-revíziót. 2009 év végéig elkészül az Adattár revíziója, 2010 elejére a revíziós jelentéssel együtt. A Bútorgyűjtemény 2010 első felében készül el. A revíziót nehezíti, hogy a gyűjtemény számos műtárgya vidéki vagy budapesti tartós kölcsönzésben van. A kiszállások ütemezése elkészült, de a kiszállások ebben az évben nem történtek meg, mert az IMM használatban lévő bútorokat (300 darab) újra kellett ellenőrizni a szervezeti változásokat követő munkahely kialakítások és bútorköltöztetések miatt. A Kisgyűjtemények főosztály befejezte a revíziót, s év végéig, legkésőbb 2010 elejéig elkészül a végleges jelentés. A Kerámia és Üveggyűjtemény, valamint az Ötvösgyűjtemény a revíziót a műtárgyak, jegyek fotózásával együtt végzi. A kerámia tárgyak mindegyikét lemossák, tisztítják. Az Ötvösgyűjteményben pedig teljes raktárrendezéssel kapcsolódik össze a munka, új helyrajzot kialakítva. A tárgyak nagy mennyiségére tekintettel a befejezés a következő év második felében várható. A Textil és Viseletgyűjteményben a nagy tárgyak mozgatása lassítja a revíziót. A revízió ebben az esetben is a tárgyak tisztításával, preventív konzerválásával, a takaróanyagok cseréjével kapcsolódik össze.

- **Raktárrendezés: Gyűjteményi rend és raktári helyzet értékelése**

A gyűjteményi főosztályok részéről elkészült **minden gyűjteményi raktár és restaurátor műhely teljes körű felmérése**, több mint száz szempont szerint, Járó Márta tanulmánya alapján, s ehhez kapcsolódóan a raktárak kihasználtságára (területlefedettség, térkihasználás) vonatkozó összesítés is. Az összesítés és a konklúzió levonása, valamint ennek alapján a középtávú koncepció kialakítása és a pályázati prioritások meghatározása megtörtént, kijelölve az elkövetkező három évre vonatkozó legfontosabb feladatokat. A munkák elsősorban a legveszélyeztetettebb raktári állományok védelmére és a pénzügyi lehetőségek szerint a restaurátorműhelyek korszerűsítésére vonatkoznak. A rekonstrukció tervezésével kapcsolatban

megtörtént a **teljes gyűjtemény raktári igényének és tárolóeszköz szükségletének felmérése** is, melynek rövidített változatát a rekonstrukciós szakmai tervünkhöz csatoltunk.

Az épület állaga, elavult gépészeti adottságai a raktározási körülményeket nagymértékben meghatározzák. A raktárak **tútelítettsége** (egy-egy raktárakban 200%-os arányban) tovább gátolják a műtárgyvédelmet érintő fejlesztéseket. A műtárgyvédelmet is érintő gépészeti átalakítások, és ezzel összefüggően a klimatikus viszonyok beállítása csak az épület teljes korszerűsítése, rekonstrukciója kapcsán végezhető el.

Áttekintve az összes műtárgy-raktár helyzetét, összességében nem biztató a kép. A fűtés nem szabályozható, a hűtés megoldatlan. Az ajtók, ablakok nem szigeteltek, így a megfelelő hőmérséklet nem biztosítható. A múzeum épülete Budapest egyik leginkább légszennyezett területén található, a műtárgykárosító légszennyeződések (SO₂, NO₂), valamint a por a nyílászárók állapota miatt akadálytalanul hatol be az épület kiállítótermeibe és raktáraiba. A folyamatos fejlesztési törekvések ellenére nincsenek mindenütt mérőműszerek a raktárakban, s nincs elegendő számban defenzor, páraelszívó sem. A tároló eszközök túlnyomó része elavult.

A jelenlegi lehetőségek mellett, a revízió kapcsán folynak **raktárrendezési munkák** a gyűjteményi főosztályokon. Ennek célja, hogy az egyes, összetartozó műtárgy-csoportok egységben legyenek, átgondolt struktúrák alakuljanak ki. Az Ötvös Gyűjteményben zajlik jelenleg ilyen horderejű, átfogó gyűjteményrendezés.

Az említett raktári tárolóeszköz szükséglet felmérés prioritásai alapján pályázati forrásból szisztematikusan szándékozunk megvalósítani a lehetséges fejlesztéseket. Az Adattár fotói részére már sikerült végleges megoldást jelentő fémszekrényeket vásárolnunk.

- **Megelőző műtárgyvédelem:** A megelőző műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelő raktárban elhelyezett műtárgyak százalékos aránya az adott gyűjteményen belül, és a 2009. évi tervzethoz képest a megvalósulás rövid értékelése

Az Iparművészeti Múzeum raktárainak állapotáról általánosságban elmondható, hogy a korszerű műtárgyvédelmi követelményeknek nem, vagy csak részben felelnek meg. Az elfogadhatónak mondható raktári körülmények az állomány kb. 30-40%-át érintik. Az idején változás összmúzeumi szinten **kb. 5-10%**. A raktári helyzettel kapcsolatban vázolt körülmények okán, az egyes gyűjteményi főosztályokon jelenleg kisebb raktárrendezések, a tároló szekrények fémbútorokra történő folyamatos cseréje, egyes, a klimatikus viszonyokat befolyásoló gépek

(páraelszívók, defenzorok) és mérőeszközök beszerzése, korszerűbb világítás kialakítása, ablakárnyékolás tartoznak az elvégezhető feladatok közé.

Több főosztályon a revízió munkálataival egyidejűleg a **revíziózott tárgyak tisztítása, a tárolóeszközök cseréje, tisztítása történt meg.** Jelentősebb raktárátrendezések is a revízióhoz kapcsolhatóak. Az új, életbe léptetés előtt álló műtárgyvédelmi szabályzat az osztályok műtárgyvédelmi feladatait is meghatározza. A gyűjteményi osztályokon belül egy, a megelőző állományvédelemmel külön is foglalkozó munkatársat jelöl ki.

A megelőző műtárgyvédelmet érintő, ez évben elvégzett munkák:

Adattár:

- OKM Állományvédelmi pályázatán nyert összegből (2.400.000 Ft) 5 db pormentes tárolást biztosító szekrény beszerzése az archív fotók tárolására;
- Az Üvegnegatív tár állományának átcsomagolására 1.100.000 Ft értékben csomagolóanyag átvétele (OKM-MÁB 2008-as pályázat);
- Több gyűjteményi egység (un. Kőszeghy-jegyzék, Lechner tervrajzok) digitalizálással egybekötött tisztítása (cca.30.000 tétel) történt meg.

Bútorgyűjtemény:

- két raktár világításának korszerűsítése;
- két raktár ablakainak árnyékolása. A munka elvégzése a teljes gyűjtemény 5%-át érinti kedvezően;
- francia-raktár átrendezése (100 db műtárgy) 100%ban elvégzett;
- székraktárban a kárpitozott bútorok huzattal való ellátása (cca. 100 műtárgy);
- páramérők kalibrálása, kihelyezése, adatok folyamatos rögzítése;
- A lehetőségekhez képest, a korábban fennálló alapproblémák felszámolása elkezdődött (sötétítő függönyök a francia bútorraktárban, földön lévő fémtárgyak alá alaplappok helyezése).

Ötvösgyűjtemény:

- Munkaterven felül elvégzett feladatként jelentős raktár átrendezések történtek. A raktárrendezés célja a zsúfoltság megszüntetése, a biztonságosabb műtárgymozgatás, és a meglévő tárolórendszer korszerűre történő cserélhetőségének előkészítése volt;
- Kortárs ékszerek új, fiókos elhelyezése (ékszergyűjtemény 30 %-a);
- Kisebb filigrántárgyak elkülönítése (külföldi ezüst gyűjtemény 5 %-a);
- Evőeszköztároló fiókok számára új állványzat (evőeszköz gyűjtemény 100 %-a);
- Csillárok átrendezése, záruk-lakatok illetve nagyobb méretű réz-bronz műtárgyak új polcelemeken kovácsoltvas munkák és veret-mintatáblák átalakított szekrényekben történő elhelyezése (kovácsoltvas gyűjtemény 70 %-át, réz-bronz gyűjtemény 15 %-át érinti).

Kerámia- és Üveggyűjtemény:

- Az egész évben folyó revízió kapcsán jelentős raktárátrendezések, tárgyátcsoportosítások történtek és párhuzamosan a revíziózott tárgyak tisztítása zajlott.

Textil és Viseletgyűjtemény:

- Az egész évben folyó revízióval egybekötve 605 db tárgy átrendezése;

- A revízió során a revíziót végző munkatársak a tárgyak preventív konzerválását is elvégezték (fiókok takarítása, savmentes papírok, vászonhuzatok).

Kisgyűjtemények:

- Az év elején a Nagyraktárban jelentős mértékű beázás (főnyomócső törése miatt) történt. A beázás miatt a gyűjtemény kb. 20 %-át kellett átszállítani. A helyreállítást követően kisebb raktár átrendezések történtek.

- **Műtárgyvédelem – restaurálás:** tisztítás, konzerválás (db) és restaurált tárgyak (db), a 2009. évi tervezetthez képest a megvalósulás rövid értékelése

	Restaurálás		Tisztítás		Konzerválás	
	terv	tény	terv	tény	terv	tény
Adattár	12	29	110	33180		351
Bútor	26	23	710	656	35	21
Kerámia-Üveg	10	15	9745	9231		
Kisgyűjt.	1	24	80	291	50	22
Ötvös	16	12	500	124	250	180
Textil-Viselet	10	5	37	37	193	2017
Összesen	75	108	11145	43519	528	2591

A táblázat számai magukért beszélnek. A tisztítási-konzerválási adatok óriási mennyiségének okát mégis érdemes röviden leírni. A digitális feldolgozás az Adattárban megkövetelte a Kőszeghy dokumentációs anyag minden adatlapjának megtisztítását, s nagyszámú műtárgy tisztítást folyt a revízióval együtt, főként a Kerámia és Üveg Gyűjteményben. Összességében a restaurált műtárgyak száma is nagyobb a tervezettnél. A Textil és Viselet Gyűjtemény kisebb darabszámának oka a Kaukázusi szőnyegkiállítás törlése a programból pénzügyi fedezet híján.

Szembeszökő, hogy az önálló restaurálások mellett rengeteg a tisztítás. Igen munkaigényes, rossz állapotú tárgyak (Esterházy-gyűjtemény darabjai) kerülnek restaurálásra, amely mellett a restaurátorok munkaidejét más jellegű tevékenységek is kitöltik. Ezek: a revízió, kiállítások anyagának előkészítése, tárgyak installálása, csomagolása, preventív műtárgyvédelmi feladatok, pályázatok előkészítése, szakmai tanácsadás, műtárgy-kölcsönzések adatlapjainak kitöltése. A gyűjteményi osztályok restaurátorai részt vesznek minden kiállítás-rendezésben, a tárgyak installálásában.

A Bútorgyűjtemény elkészült a különleges, ún. Bugatti-bútorok több darabjának restaurálásával, a Kisgyűjtemények restaurátorának közreműködésével. Ugyancsak nagy volumenű

feladat volt a Szecessziós bútorkiállítás tárgyainak tisztítása, konzerválása, restaurálása. Minden gyűjteményi főosztályt érintett, de a legtöbb munkát az Ötvösgyűjtemény restaurátorainak jelentette a Haydn-kiállítás tárgyainak tisztítása, konzerválása, restaurálása. Ugyancsak több osztályon folyik a Hopp Múzeum 2010-re tervezett perzsa kiállítás tárgyainak előkészítése.

A Kaukázusi szőnyegkiállítás pénzügyi okok miatt nem valósult meg, de a tárgyak előkészítése, tisztítása, igény szerinti konzerválása megtörtént a Textil és Viseletgyűjteményben. Folyik több Esterházy tárgy: Oláh Miklós paplanjának és egy 17. századi nyeregnek a restaurálása, valamint egy Esterházy óra restaurálása befejeződött, több tárgy restaurálási előkészítése zajlik.

A nagy mennyiségű tisztítás a Kerámia és Üvegyűjteményben a revíziós munkával kapcsolódik össze: a restaurátor minden tárgyat lemos, tisztít. Az Adattárban a nagymennyiségű tisztítás a dokumentumok digitalizálásával kapcsolódott össze.

Számos olyan intézményi szintű program van, amely a restaurátorok szakvéleményét igényli. A múzeum műtárgyvédelmi felelőse részt vesz a szakterületet érintő pályázatok, tervek elkészítésében, figyelemmel kíséri a kiállítások rendezését, üzemeltetését. Széles körű feladatai kiterjednek a műtárgyvédelem minden szegmensére (műtárgyvédelmi feladatok koordinálása, kiállítási műtárgyvédelem biztosítása, műtárgyvédelmi pályázatok előkészítése, raktári műtárgy környezet felmérése és folyamatos ellenőrzése, kiállított műtárgyak környezetének folyamatos ellenőrzése, raktári berendezések ellenőrzése, párologtató edények feltöltése, raktár helyiségek hőmérsékletének és páratartalmának mérése).

A múzeumépület épületkerámiáinak (bejárati előcsarnok) felújítási munkáit a múzeum kerámia főrestaurátora felügyelte. Az 1900-ból származó Bigot-pavilon felmérése, – egyelőre elméleti – rekonstrukciója restaurátori irányítással folyik. Restaurátori tapasztalatokat igényel számos, a múzeumban jelenleg szétszedett állapotban őrzött kályha rekonstrukciója is.

Indokolt esetben, amikor nincs felkészült, speciális munkatársa a múzeumnak, vagy a műhely tere és eszközállománya nem teszi lehetővé, külső szakemberek végzik a restaurálást. A Bútorgyűjtemény szecessziós szoba-garnitúrájának két éjjeli szekrénye, valamint a nagyméretű Jungfer Gyula tervrajzok és vastárgyak restaurálása zajlik emiatt külső műhelyekben.

Befejeződik a Pleyel-zongora restaurálása, mely elindítója annak a folyamatnak, hogy a múzeum hangszer-gyűjteménye restaurált állapotban kiállítható legyen, s az arra alkalmasak meg is szólalhassanak. A folyamatot a hangszer gyűjtemény fejlesztésére létrejött hangszer bizottság koordinálja. Megtörtént a világhírű arab szoba (1800 körül) teljes körű felmérése, és sikeres pályázat nyomán a jövő évben kezdődhet a szoba restaurálása, rekonstrukciója. Egységes, számítógépen kitöltendő restaurálási adatlap bevezetésére került sor ebben az évben, mely

áttekinthetőbbé teszi a munkafolyamatok leírását. Egy kitöltött példányt, fotómellékletekkel az Adattárban szükséges elhelyezni.

A restaurátor műhelyekben a raktáraknál jobb a helyzet, bár az épület jelenlegi helyzetéből fakadó problémák itt is megvannak. A műhelyekben voltak korszerűsítések, esetenkénti felújítások, ám ezek nem oldottak meg minden problémát, illetőleg nem volt teljes körű a korszerűsítés. A munkafeltételek nem minden esetben ideálisak, nagy az eltérés, az egyes műhelyek alapterületét illetően, a világítás korszerűtlen, vagy nem elegendő. Vészjelző berendezések, helyi, asztali elszívók szinte mindenütt hiányoznak. Több műhelyben a veszélyes vegyszerek biztonságos tárolása sem megoldható.

~ **Tudományos kutatás:**

Tudományos munka mutatói	2009. terv		2009. teljesítés	
Tudományos munkatársak száma (fő)	59		58	
A tudományos munkatársak által kivett összes kutatónap száma (nap)	1664		1664	
A múzeum által kiadott önálló tudományos-muzeológiai kiadványok (monográfia, tanulmánykötet, folyóirat, kiállítási- és gyűjteményi katalógus, évkönyv) (db) (magyar idegen nyelven)	1 kiadvány (14 cikk)	1 kiadvány (12 cikk)	1 kiadvány (14 cikk)	1 kiadvány (12 cikk)
A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent tudományos könyvek, tanulmányok, közlemények, cikkek (db) (magyar idegen nyelven)	8	2	11	4
A munkatársak által tartott tudományos előadások, -összeállított poszterek (db) (itthon külföldön)	6	2	12	4
A múzeum által megjelentetett ismeretterjesztő kiadványok (db) (magyar idegen nyelven)	2		2	
A munkatársak által írt, saját múzeumi vagy egyéb tudományos kiadványban megjelent ismeretterjesztő írások. (db) (magyar idegen nyelven)	8	1	11	1
Kiállítási forgatókönyvek (állandó időszak) (db)	0	9	0	9
Hazai tudományos programokban való részvétel	2		2	

/pl.: OTKA/ (programok száma)		
Nemzetközi tudományos programokban való részvétel (programok száma)	1	1
Megszerzett tudományos fokozatok száma (db)	1	1

A múzeum évkönyvét, az *Ars Decorativát* 2009-ben első ízben tematikus kötetben jelentjük meg. A 2009. évi 27. kötet, melynek megjelenése pénzügyi okok miatt 2010-re tolódik, egyúttal *Festschrift*, a Textil- és Viseletgyűjtemény ny. fősztályvezetője, László Emőke tiszteletére. Ezért a textilkutatás és restaurálás a témája a kötetnek, belső munkatársak és külső szakértők közreműködésével.

A restaurátorok munkáját bemutató 2008. évi kiállítás tudományos hozadéka, hogy tárgyakkal, életrajzokkal, a restaurátor munka ismertetésével megjelent a restaurátor kiállítás DVD-je, korszerű adathordozón, 21. századi igényeknek megfelelően.

Fontos összmúzeumi kutatási feladat Lechner Ödön életművének teljes körű és több oldalú, nemcsak építészeti feldolgozása. Ebben a munkában csaknem minden munkatárs részt vesz. (Sajnálatos a kutatás szempontjából, hogy a munkatársak nagy részének részvételével eltervezett, kitűnően megfogalmazott, magas szakmai tartalmú és sokoldalú kutatási program nem nyerte el az OTKA támogatását.) Ugyancsak célkitűzés a múzeum szakkatalógusainak folytatása. Egy-egy kiemelkedő gyűjteményegységet mutatnak be a folyó (francia bútorok) és tervezett kutatások, s az idegen nyelven is megjelenő kiadványok ismertté teszik külföldön is a kollektívát. Mindenképpen meg kell jelentetni az Esterházy kincstár szakkatalógusait, elsőként a textil kötet jelenik meg 2010-ben, majd az ötvösművek kötet. 2009-ben megtörténik a textil kötet kéziratának lezárása.

Tervezett OTKA-kutatás keretén belül (pályázat konzorciális munkamegosztással: MNM, MTA Geokémiai Kutatóintézet), sikeres pályázat esetén megtörténik a habán kerámia feldolgozása. A feldolgozás újdonsága, hogy a természettudományi kutatás és művészettörténeti megközelítés együtt jelenik meg. Az OTKA-pályázat elbírálás alatt áll.

Minden munkatárs részt vett a múzeum főműveit bemutató könyv kéziratának előkészítésében.

A kiállításokat kísérő kiadványok esetében újdonság a kiadói együttműködés, melynek keretén belül a Corvina kiadónál megjelent a Szecessziós bútor kiállítás kiadványa. Ez egy sorozat első kötete, mely az Iparművészeti Múzeum gyűjteményét, kiállításait mutatja majd be.

A múzeum munkatársainak szakmai fóruma a Tudományos Tanács, melynek ülésein az egyes szervezeti egységek, illetve a kollégák egyénileg ismertetik munkájukat, kutatási

eredményeiket, valamint a szakmai alkalmazottak teljes körét érintő problémafelvetésekre kerül sor.

Egy munkatárs szerzett 2009-ben PhD-fokozatot, egy munkatárs pedig elkészítette MTA-nagydoktori értekezését. Kollégáink több hazai és nemzetközi konferencián vettek részt. A fentiekben, a kiemelt projekteken kívül számos egyéni kutatás folyik, különösen a következő esztendőben tervezett kiállítások anyagának előkészítése céljából (ékszer-kiállítás, Jungfer Gyula és Lechner Ödön-kiállítások, parfüm-kiállítás, haláltánc kiállítás).

~ **Látogatók magas színvonalú kiszolgálása, a gyűjtemények hozzáférhetősége és társadalmi hasznosulása (infrastruktúra, információ-PR, múzeumi közművelődés és múzeumpedagógia)**

Nyitva tartás: 313 nap/év.

- Nyitva tartás: 2009-ben a tavaly októberben bevezetett rendszer szerint a múzeum az alábbiak szerint volt nyitva: kedden 14.00–18.00 óráig, szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap 10.00–18.00 óráig, csütörtökön pedig 10.00–22.00 óráig. November elejétől a múzeum kedden is 10 órától tart nyitva, és a csütörtöki hosszabbított nyitva tartás idején csak az adott este programjához kapcsolódó kiállítás látogatható.
- Rendkívüli nyitva tartás: 2009. május 16. este (Európai Múzeumok Éjszakája), 2009. június 20. éjjel (Múzeumok Éjszakája), 2009. november 14. éjjel (Múzeumok Őszi Éjszakája).
- Ünnepi nyitva tartás: Ingyenes nyitva tartás a nemzeti és állami ünnepeken (márc. 15, május 1, aug. 20, okt. 23.), valamint a Múzeumi Világnapon (máj. 18). Nyitva húsvét és pünkösdvasárnap, zárva húsvét és pünkösdhétfőn, valamint Mindenszentek napján. Dec. 24-25-én zárva, dec. 31-én 10-13-ig nyitva.

- **Látogatószám teljesülése:***

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés
Összes látogatószám (főépület)	83 865 (2008. tény)	59 552
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	40%	40 %

*amelyben nem foglaltatik benne a Múzeumok Éjszakájának, valamint a kiállítások megnyitóinak látogatószáma.

Összes látogatószám a 4 épületben: **

	Iparművészeti Múzeum főépület	Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum + Ráth György Múzeuma	Nagytétényi Kastélymúzeum	Összesen
2008 tény	96 000	14 147	23 430	132 477
2009 várható	72 000	14 500	23 000	109 500

** amelyben benne foglaltatik a Múzeumok Éjszakájának, valamint a kiállítások megnyitójának látogatószáma.

- **Látogatottsági mutatók:**

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
Összes látogatószám	83 865	59 552	71%
ebből: teljes árat fizető látogató	15 884	14 777	93%
kedvezményes árat fizető	21 463	10 959	51%
Ingyenes	32 238	19 613	60%
Diák látogatók	8 661	14 203	163%

A látogatottsági mutatók alapján a 2009-es látogatószám nem éri el a 2008-as adatot. A teljes árat fizető látogatók száma kis mértékben, a kedvezményes árat fizető látogatók nagyobb mértékben, és meglepő módon még az ingyenes látogatók száma is csökkent. Ezek az adatok egyértelműen a fizetőképes kereset és a szabadon elkölthető jövedelem csökkenését, valamint az ezzel együtt járóan mérsékelt fogékonyságot jelzik. Öröndetes viszont, hogy **jelentősen nőtt a diák látogatók száma**, amely a pályázatok és országos programok keretében ingyenesen, illetve kedvezményesen kínált múzeumpedagógiai óráknak köszönhető.

Két kiemelt közönségkapcsolati programsorozatot kínálunk a kiállításokra építve, azok meg-megújuló kiterjesztéseként az érdeklődés fenntartása és a látogatószám növelése céljából:

A csütörtök esti (18.00-22.00) NyitottHáz programok célcsoportja a vizuális kultúra és a társművészetek iránt potenciálisan érdeklődők. A programsorozat célja, hogy vonzó társművészeti programokkal növelje a múzeumba járás mint szabadidős tevékenység szerepét a látogatók mindennapjaiban, és a kultúra javaiból való részesedést mint az életminőség egyik kulcselemét helyezze vissza a látogatók értékrendjébe. Fontos törekvés a nyitás a kortárs iparművészet, dizájn, formakultúra, vizuális kultúra felé, a hagyományos értékek máig tartó folyamatosságának bemutatása mellett, és a múzeum, mint a mindennapi életbe bekapcsolódó, közösségi tér megjelenítése.

A programsorozat tematikusan épül állandó vagy időszakos kiállításokhoz kapcsolódóan zenei (Haydn Zeneszalón komolyzenei koncerttel, a szünetben tárlatvezetéssel a Haydn és az idő kiállításban), építészeti (KÉK – IMM: Tálaló: kortárs építészeti és környezetkulturális témákat felvonultató vitaest, együttműködésben a Kortárs Építészeti Központtal), művészettörténeti (Szecessziós Akadémia előadásokkal és tárlatvezetésekkel a magyar szecesszióhoz és jelenleg a magyar szecesszió bútortervezőit bemutató kiállításokhoz kapcsolódóan) és dizájn (időszakos kortárs design kiállítások: pl. kortárs japán design, kortárs finn design) programokra.

A minden hónapban egy vasárnapi napon (10.00-16.00) megrendezésre kerülő Alkotóház programok célcsoportja a család, felnőttek és gyerekek együttese. A családok számára a közös kulturális élményt interaktív, játékos tárlatvezetések, kreatív foglalkozások, és egyéb, az állandó vagy időszakos kiállításokhoz kapcsolódó programok nyújtják.

Az intézmény működését és szakmai programját jellemző koncepció és nyitottság a további közönségkapcsolati programok – Múzeumok Majálisa, Európai Múzeumok Éjszakája, Múzeumok Éjszakája, Sziget Fesztivál, Karácsonyi Vásár) esetében is kiemelten fontos. Az Iparművészeti Múzeum megváltozott működése a múzeumok általában megváltozott szerepének való megfeleléssel összefüggésben közösségi térként, nyitott művészeti-társadalmi szintéreként való fellépést eredményezett. A változás kommunikációja együttesen történik az expanzív célcsoport irányozását szolgáló családbarát kiállítási és programkínálatával. Az Iparművészeti Múzeum társadalmi felelősségvállalása környezettudatos, társadalmisító, átfogó művészet-szemléletet kínáló attitűdben mutatkozik meg.

A Múzeumok Majálisán egy katonai sátorban, sivatagi álcahaló leple alatt mutattunk be a közönségnek hat darab afgán háborús szönyeget a múzeum legújabb gyűjteményéből. Nagy érdeklődés volt az eredeti darabok története iránt, a tárlatot a háborús környezetről szóló diavetítéssel és Sugár János Typewriter of the Illiterate című videomunkájával tettük teljessé.

A sátor mellett alakítottuk ki a kreatív alkotóműhelyt, ahol – akár a bemutatott szönyegek inspirációjára is – bárki szabadon hozzáfoghatott ahhoz, hogy saját szőnyegtervet készítsen magának.

Az Európai Múzeumok Éjszakája idején a Ráday utcai galériákat és kulturális intézményeket összefogó Plein Art rendezvény hétvégéjére esett, utóbbihoz idején első alkalommal a múzeum is csatlakozott. Az Európai Múzeumok Éjszakája az IMM és a KÉK közös szervezésében megvalósult programján mintegy 400 látogató vett részt. 18.00–22.00 óráig a múzeum valamennyi kiállításával megismerkedhettek, 19.00 és 20.00 óra között Kawakami Noriko tárlatvezetésén vehettek részt a japán design kiállításban, majd a japán eredetű Pecha Kucha program nemzetközi építészeti és design témájú előadásait és a hajnalig tartó jó hangulatú beszélgetést, bulizást követően kulturális élményekben gazdagon tértek haza.

A Múzeumok Éjszakája napján nyitottuk a magyar organikus építészeti bemutató kiállítást, ezért a Múzeumok Éjszakája programja is az organikus gondolkörré épült. Újrahasznosított ruhákat vonultattak fel kortárs táncosok egy performansz-folyamba ágyazott divatbemutató keretén belül, az organikus építészetéről szóló filmvetítések, tárlatvezetések, a mindenséget szimbolizáló Világ-háló installáció és valódi gipszszőnyeg és organikus finomságokból összeállított kínálat várta a kultúrpiknikezőket. A rendkívül nagyszabású vállalkozás eredménye a 10.000 főt meghaladó látogatószám volt, rendkívüli sajtóvisszhang és a látogatói visszajelzések által is igazolt siker volt.

A Sziget Fesztiválon idén is nagy sikerrel és sok látogatónkkal együtt voltunk jelen. Haute couture minimal free styling elnevezésű programunk keretében free shop-ot hoztunk létre, ahol ingyenes ruha- és ötlebörzét kínáltunk az öködesign és a tudatosság jegyében.

A tudatos tárgyhasználatot és dizájnt, a környezettudatos életvitelt a múzeumi működés és szakmai együttműködések által kívánjuk népszerűsíteni, például a Tudatos Vásárlók Egyesületével, vagy a Kortárs Építészeti Központtal való együttműködések során.

A Múzeumok Őszi Éjszakáján a társművészetek közül a kortárs irodalomra és az ahhoz köthető tárgykultúrára, interiőr-dizájnrá koncentráltunk kortárs költők és írók „emlékszobáinak” létrehozásával Irodalmi Styling és karaoke programunk keretében. A KREA Kortárs Művészeti Iskola diákjaival együttműködve egy-egy költő szerzői világát vizualizáltuk, majd vetített szöveg alapján kortárs versmondásra adtunk lehetőséget a kortárs irodalom kedvelőinek, vagy az azzal ismerkedőknek. A program és a közben látogatott kiállítások több mint 3000 látogatónak adtak felejthetetlen élményt.

A karácsonyi vásár idén első alkalommal kerül megrendezésre a múzeum saját szervezésében, a PR-, marketing és sajtóosztály, valamint a kortárs művészeti kurátor együttműködésében. Szeretnénk, ha a hagyomány folytatása mellett a nyitás is jellemezné a vásárt a fiatalabb iparművészek és dizájnerek képviselői, és a kiállításokra, művészeti vásárookra jellemző attitűd tekintetében. Terveink szerint a karácsonyi vásár a szakma egészét és annak minden ágát egyenrangúan mutatja majd be, áttekintést adva a hazai iparművészet és dizájn helyzetéről. A vásár valódi családi programot ígér a kiállításokra épülő tárlatvezetésekkel és gyerekprogramokkal, kreatív foglalkozásokkal.

A külföldi látogatók elérését segíti:

- a Budapesti Turisztikai Nonprofit Kft.-vel történő együttműködés (BTH – Budapesti Turisztikai Nonprofit Kft. havi hírlevelében és honlapján a kiállítások és a programok közzélése),
- a Turisztikai Hivatallal való együttműködés (honlapján kiállítások, programok közzélése),
- a Tourinformmal való együttműködés (leprellők, szórólapok kihelyezése az irodákban),
- a Cultural Guide (40000 példányban, angol nyelven megjelenő és hotelekbe, külföldi utazási vásárokra eljuttatott) kiadványban való megjelenés,
- a múzeum leprellőinak a kerület számos hoteljébe való szórása
- a Budapest Kártya által nyújtható kedvezmény biztosítása
- a Funzine, Horizon, Time Out Budapest angol nyelvű magazinokban való megjelenés
- a Magyarországi Idegenvezetők Szövetségével való együttműködés (programokról, kiállításokról szóló információk küldése)
- a Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetségével való együttműködés (programokról, kiállításokról szóló információk küldése).

A külföldi látogatók száma 2009-ben nem éri el a 2008-as adatot, aminek oka valószínűleg a recesszió következtében csökkenő turizmus.

A kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások és programok:

Az iskolai csoportok számára meghirdetett múzeumi órákat (múzeumpedagógiai foglalkozásokat) a tananyaghoz kapcsolódó, tematikus jelleg határozza meg. A hagyományos - teljességre törekvő, egész kiállítást bemutató - tárlatvezetésekkel szemben a múzeumpedagógiai foglalkozáson egy-egy tárggyal vagy tárgycsoporttal ismerkednek meg a diákok, célul tűzve ki a mélyebb, behatóbb ismeretek elsajátítását, és a részletek megfigyelésére, befogadására való nyitottság készségének fejlesztését. A múzeumi órák része a kreatív kézműves foglalkozás.

2009. szeptemberére alakult ki teljes egészében a II. emeleten, a volt közművelődési osztály helyén az **új múzeumpedagógiai kabinet**. A kis munkaasztalok és székek bekerültek az oktatási kabinetbe, és így a korábbi munkaszoba múzeumpedagógiai tanteremmé vált. Az átalakítás a takarékoság és az újrahasznosítás jegyében zajlott. Ennek megfelelően semmilyen új beszerzés nem történt, kizárólag a meglévő bútorok és eszközök átrendezésével, átalakításával alakítjuk ki az oktatás céljainak megfelelő új környezetet. A múzeumpedagógiai tanterem legpraktikusabb bútora az a szekrénysor, amely korábban a földszinten a büfé, az információ és a pénztár berendezéseként volt használatban. Ennek a régi bútornak valamennyi elemét sikerült felhasználni az új környezetben, így gyakorlatilag költség nélkül jutottunk tárolási lehetőséghez. A továbbiakban ehhez hasonlóan a meglévő múzeumi kapacitások újrahasznosításával szeretnénk fejleszteni a múzeumpedagógiai tantermet.

Múzeumpedagógia látogatók:

Éves összesítés 2009. január 1 – november 30., valamint a decemberi előzetes megrendelések alapján: (forrás: múzeumpedagógiai munkanapló)

múzeumi órák korosztályok szerint	db	Fő
óvoda, ált. isk. alsó tagozat	41	646
ált. isk. felső tagozat	58	1056
középiskola	45	845
felőtt (főiskola, egyetem, szakképzés)	23	216
kísérők	-	144
Összesen	167	2907

Az adatokat kérjük az alábbi bontásban (hivatkozás a 194/2000. (XI.24.) Korm. R-re)

Ingyenes fő				kedvezményes 50% fő		Fizető fő	Összesen fő	
Diákcsoport pedagógussal 2.§(2)d.	Pedagógus oktató, kgy, közműv. dolgozó 2.§(2) b-c.	Kiskorú, fogyatékkal élő, 70 éven túli és egyéb 2.§.(1) és 2.§(2)a.	Hétfélig családi és nemzeti ünnep 2.§.(3)	6-26 éves 2.§.(4)a	62-70 éves 2.§.(4)b	Teljes árat fizető		
2 312	608	668	933	1 101	1.390	3 298	10 310	Állandó kiállítás/ok
3 398	4 558	6 903	5 943	7 392	9 569	11 479	49 242	Időszaki kiállítások
5 710	5 166	7 571	6 876	8 493	10 959	14 777	59 552	Összesen

- **A látogatószám növekedését elősegítő új szolgáltatáscsomagok és készpénzkímélő eszközök bevezetése:**

- Audioguide rendszer használatának biztosítása
- ~ Silent guide rendszer használatának biztosítása
- ~ csütörtök esti meghosszabbított nyitva tartás
- ~ Bankkártyával történő fizetési lehetőség
- ~ Sodexo kultúra utalvánnyal való fizetési lehetőség
- ~ Online jegyvásárlási lehetőség (Jegymester)

~ **A gyűjtemények digitalizálása, internetes hozzáférhetőség**

Mutatók	2009. terv		2009. teljesítés		Honlapon hozzáférhető
	száma	növekmény	száma	növekmény	
Digitalizált objektumok összesen (db)	23559	109946	39772	28842	<i>honlap átalakítás alatt!</i>
- ebből műtárgy (db)	23559	109946	10087	-2526	
- írott dokumentum (oldal)			29685	29685	
- audiovizuális (db, ill. perc)					

A múzeum egyik legfontosabb feladata a gyűjteményben őrzött tárgyak adatainak és dokumentációjának, fényképeinek digitalizálása. Minden gyűjteményi osztályon folyik a műtárgykartonok adatainak számítógépes feldolgozása, a jelenleg meglévő programnak

megfelelően. Ez – még egy szerver híján, a programfejlesztés elakadása és a számítógépes infrastruktúra jelen helyzete miatt – képek nélküli, szöveges adatbázist jelent; korlátozott keresési lehetőséggel.

A gyűjteményi osztályok a revízió megkezdésével együtt kezdték/folytatták a műtárgykartonok adatainak felvitelét. A tervek szerint a revíziót lezáró évet, 2010-et követően, két esztendőn belül a kartonok begépelésének be kell fejeződnie. Nagy a különbség az egyes főosztályokat illetően, elsősorban a személyi állomány függvényében, valamint a tárgyak mennyisége miatt: egy-egy leltári szám számos esetben készletet, összefüggő tárgyegyüttest jelent főként a Kerámia, Ötvös és Textil főosztályon. Utóbbi esetben a visszaesést személyi okok magyarázzák. A továbbiakban meggondolandó, hogy milyen személyi feltételekkel történjék a műtárgy-kartonok adatainak bevitele.

Folyik a grafikai anyag szkennelése, tárgyleírása számítógépes programmal. A gyűjteményi főosztályok a revízióval párhuzamosan aktualizálják a helyrajzi listát, számítógépes táblázatba foglalva. Szintén a revízióval párhuzamosan digitális fotók készülnek a kézbe vett tárgyakról, a Kerámia és az Ötvös osztályon.

A műtárgy-kartonnal nem rendelkező adattári gyűjtemények gyorslistája számítógépen készül. A több tízezer darabos archív fotók szkennelése szintén folyik, elsősorban a kutatások és kiállítások igényei szerint. Nagy előrelépést jelentett az Adattár gyűjteményének digitalizálásában az Arcanummal való közös munka, amely során Kőszeghy Elemér ingó műemlék-jegyzéke teljes körű feldolgozására sor került. Lechner Ödönnek az Iparművészeti Múzeumhoz készített eredeti tervrajzainak beszkennelése megtörtént, mely nemcsak a kutatást, hanem az épületrekonstrukciót is segíti. A múzeum alapításától kezdődően meglévő, egyedülállóan megőrzött és rendezett archív iratanyagának „próbafeldolgozása” elkészült: az 1913-as év iratainak digitalizálására került sor. Pályázati forrás segítheti a további munkát.

A Könyvtár katalógusának teljes állománya digitálisan feldolgozott és az interneten keresztül elérhető. Külön érdeme a rendkívül felhasználóbarát keresési lehetőség. Minden könyv, folyóirat, kiadvány 50%-a tárgyszavakkal feldolgozott, példaértékű hozzáférést tesz lehetővé.

A digitalizálás a múzeum könyvtárában mintaszerűen és rendszeresen zajlik. Elkészült az Iparművészeti Társulat kiadásában a „Mintalapok” feldolgozása, metaadatokkal ellátva a negyede. A múzeumban őrzött körmendi hg. Batthyány Könyvtár régi könyvállománya részben elkészült (tárgyévben 681 db), s szintén hozzáférhető interneten keresztül.

Teljes számítógépes rendszer szükséges, melyben a már meglévő digitális egységek behelyezhetőek: digitális fotók, tárgy-leírások, műtárgy-kölcsönzés, restaurálási dokumentációk stb. Megfelelő, a teljes múzeumi munka minden területére kiterjedő, más múzeumok nyilvántartási

rendszerével kompatibilis múzeumi műtárgy-nyilvántartási rendszerre van szükség – ennek végleges kiválasztására a jövő esztendőben sort kell keríteni; anyagi okok miatt az idei évről elhalasztva – a jövő év egyik kiemelt feladata lesz. Ugyancsak fontos, hogy honlapon, megfelelő hozzáférési jogosultsággal a gyűjtemények tárgyai hozzáférhetőek legyenek.

- A honlap látogatói statisztikái (2009. január-október):

Látogatások összesen	<i>nincs adat –</i>
Egyedi látogatók száma	<i>honlap</i>
Összes megtekintett weboldal	<i>átalakítás alatt!</i>
Egy látogatásra eső átlagos oldalmegtekintés	
Webhelyen töltött átlagos idő (perc)	
Visszafordulások aránya %	
Új látogatások aránya %	

A honlap 2009. március 1. óta nem újult meg. Júniusig alapvető változtatásokat, frissítéseket lehetett végezni, azt követően rajtunk kívülálló rendszerhiba következtében nem volt frissíthető. Jelenleg egy a legszükségesebb információkat tartalmazó átmeneti oldal érhető el, és készül az új honlap, amely várhatóan 2010. év elejétől lesz használatban. A honlap látogatói statisztikájára vonatkozóan ezért jelenleg nincsenek megbízható adatok. A honlap teljes informatikai megújításához szükséges anyagi eszközök tárgyévben a megszorító intézkedések miatt nem álltak rendelkezésünkre, erre csak most látunk lehetőséget, a munka megkezdődött.

A kiállítások és programok függvényében havonta átlagosan 3 alkalommal kiküldésre kerülő hírlevél adatbázisa április 31-ig volt elérhető az interneten, így csak eddig működött az automatikus kiküldés is. A fel- és leiratkozás ebben az évben már nem működött, ezért az adatbevitel manuális úton történt. A hírleveles adatbázis jelenleg kb. 3000 fő.

~ Kutatószolgálat:

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Kutatók száma (fő)	90	104
Kutatási alkalmak száma	108	137

A múzeumot évről évre egyenletesen növekvő számban keresik fel kutatók. Részben **kiállítások előkészítéséhez** szükséges kutatómunka végzése céljából, részben pedig

szakdolgozatok, doktori disszertációk megírásához keresnek adatokat. Előfordul ezen kívül, hogy restaurátorok keresnek analógiákat, független tudományos kutatók és múzeumi munkatársak cikkeik, tanulmányaik, könyveik megjelenéséhez keresnek további adalékokat. Egyedi, bár előfordul, hogy magángyűjtő keres saját tárgyához analógiát, egyéb információt a múzeumban. Az utóbbi időben az **egyetemi hallhatók** között – az ELTE, Pázmány BTK-s hallgatókon kívül – jelentős számban vannak a MOMÉ-ről is. **Külföldi kutatók** szintén elsősorban kiállítások előkészítése kapcsán, illetőleg publikációk előkészítéséhez, véglegesítéséhez keresik gyűjteményünket: kutatásaik kiteljesítése céljából. A múzeum kiváló, elhunyt munkatársa, Batári Ferenc emlékére az osztrák szőnyegtársaság jelentet meg könyvet, az adattárban lévő kézirat kutatását is ők végezték. Külföldi kutatók között több amerikai, német, osztrák, de volt francia, horvát, török és szlovákiai is. Kiemelt fontosságú gyűjteményeinket (pl. török szőnyeg, ötvös, kerámia tárgyak) folyamatos érdeklődés kíséri. Gyakran kutatott az Adattár archív iratanyaga, az ingó műemlékek jegyzéke (Kőszeghy Elemér gyűjtése), valamint gr. Teleki Sándorné képeslap-gyűjteménye.

~ **Múzeumi könyvtár:**

Mutató	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Referenz-tájékoztatók száma (személyes, tel., e-mail stb.)	50	60
Helyben használt könyvek, folyóiratok száma	10 000	10 000
Kölcsönzött könyvek száma	700	600

A könyvtár teljes állománya digitálisan feldolgozott és interneten keresztül elérhető. Külön érdeme a rendkívül felhasználóbarát keresési lehetőség. Minden könyv, folyóirat, kiadvány tárgyszavakkal feldolgozott, példaértékű hozzáférést tesz lehetővé. A digitalizálás a múzeum könyvtárában mintaszerűen és rendszeresen zajlik. Elkészült, s az Iparművészeti Társulat kiadásában megjelent a „Míntalapok” feldolgozása, metaadatokkal.

A könyvtár nagy gondot fordít a régi könyvek megfelelő védelmére: ezek a kötetek a belső munkatársaknak sem kölcsönözhetőek, s külön egységben találhatók. Évek óta folyik a régi kötetek restaurálása, pályázati támogatással és önrésszel, magántámogatás elindításával. Tárgyévben NKA 2008-as pályázati támogatással (1 080 000 Ft) 9 ritkaság restaurálása történt meg. Ugyancsak külön egységet jelentenek a múzeumi kiadványok, a múzeum kiállításainak kísérő anyagai, katalógusa, leprellói, melyek a kezdetektől napjainkig összegyűjtve megtalálhatók. Folyamatosan

szükséges az aktuális folyóiratok kötetése, mely munka anyagi okok miatt idén megtorpant, a munka egy részét a következő esztendőre kell átvinni.

A gyarapodás egyik fő formája a csere: itt is a folyamatosság szükséges, mint a folyóirat és könyvrendeléseknél is, a lemaradás elkerülése végett. A postaköltség tetemes, mely nehezíti a csere lefolytatását. A könyvtár kiterjedt hazai és külföldi szakmai kapcsolatokkal rendelkezik, ennek rendszeres ápolása igen fontos.

A könyvtár a múzeum munkatársainak kutatásaihoz és a kutatási projektek megvalósításához fontos háttérbázist jelent. Bibliográfiai adatok gyűjtésében, folyóiratok szemlélésében is aktívan részt vesznek a múzeumi könyvtár munkatársai. A könyvtár vezetője rendszeresen tart előadásokat a múzeumi könyvtárról.

A látogatottság évről évre nő. A magyar és külföldi kutatók mellett nagy számban vannak egyetemi hallgatók. A könyvtár internetes hozzáféréssel, helybeni olvasással, reprográfiai szolgáltatásokkal áll az olvasók rendelkezésére. Új szolgáltatás a **digitális képkönyvtár** (2008-as reneszánsz pályázat támogatása nyomán 2009-ben valósult meg). A szoftver folyamatos frissítése, a közös konzorciumi könyvtári portál létrehozása tovább segíti az olvasók munkáját. A TÁMOP pályázati támogatás (besorolás alatt) nyújthat majd további segítséget a látogatók teljesebb, igényesebb kiszolgálásához, a kulturált könyvtári környezet megteremtéséhez.

- **Hozzáférés és komplexitás** (2009. évi várható adatok)

- **Állandó kiállítások felsorolása látogatószámmal:**

Kiállítás címe	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Gyűjtők és kincsek	30 342	27 326*
Oszmán-török szőnyegek	21 906	21 130*

*A kiállítások látogatóiból összeadható szám nagyobb az össz-látogatószámánál, a kombinált jegyek miatt. A pénztári adatok alapján számolt, az év végét megbecsülő – nem végleges – adatok.

- **Új időszakos kiállítások felsorolása látogatószámmal:**

Kiállítás címe	2009. terv	2009. teljesítés (várható)
Az öltés művészete + Ahogy a cérna kerül a gombot		6 784
Kozma és Moholy ösztöndíjasok kiállítása		4 558
Haydn és az idő	Áthúzódik 2010-re	19 175

Wa – A mindennapok harmóniája – Kortárs japán kortárs design		5 325
Folytatni a teremtést – Magyar organikus építészeti		6 346
„Kősziklán termett sajtó liliom” – A magyar szecesszió bútortervezői	Áthúzódik 2010-re	11 167
A természet arcai – Kortárs finn design		4 114
Magyar Formatervezési díj, 2009		5 273
Megvalósult Művek, 2009		n.a.

Az Iparművészeti Múzeum kiállításai 2009-ben:

Áthúzódo kiállítások:

1. *Gyűjtők és kincsek*

Állandó kiállítás

Első emeleti galéria

Egész évben nyitva.

2. *Oszmán-török szőnyegek*

Második emelet, Kupolaterem

Állandó kiállítás, egész évben nyitva.

3. *„Puttóké játéka” – A Medici-kárpitok*

Első emelet, Maksai terem

2008. március 25 – 2009. február 1.

4. *Esterházy kincstár*

Első emelet, Díszterem és szürke terem

Meghosszabbítva 2009. február 15-ig

A 2006. végén nyílt, és azóta többször átalakított kiállítás bontása 2009. február végén megtörtént.

5. *Craft & Design – Irányok és utak a mai magyar iparművészetben*

Földszinti galéria

2008. november 17. – 2009. január 11.

A kiállítás szándéka a kortárs magyar iparművészet bemutatása volt oly módon, hogy az iparművészet 19. század végétől létező két alapvető irányzatát, a craft és a design napjainkig élő hatását, filozófiáját, gondolkodásmódját mutatja be a jelenkor magyar iparművészetében. A kiállítás törekszik az irányzatok különbözőségének megjelenítésére, és az iparművészetben megtett útját példákkal is illusztrálja, beemelve kiemelkedő magyar és európai iparművészek alkotásait.

Kurátor: Simonffy Márta, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke.

6. *Műhelytitkok - Restaurált műkincsek az Iparművészeti Múzeumban*

Első emelet, Hőgyes Endre utcai teremsor három terme

2008. december 10. – 2009. augusztus 2.

Kiállításunk felhívta a figyelmet a múlt emlékeinek megmentése, megőrzése során végzett tudományos, illetve művészi alkotómunkára. A restaurátor korábban alig ismert, nem túlzottan értékelt tevékenysége a műtárgyak „életkorát” hivatott meghosszabbítani, a gyógyításhoz hasonlítható. Az elmúlt 50 év csendes és szívós, kitartást, szaktudást és gyakorlatot igénylő restaurálási eredményeiből kerül most a közönség elé harminchét szakember mintegy hatvan munkája. A kiállításon a látogatók megismerkedhettek a legkiemelkedőbb restaurátor-művész egyéniségek munkásságával, és számtalan adatot tudhattak meg a restaurálás műhelytitkairól.

Kurátor: E. Nagy Katalin főrestaurátor, Textil- és Viseletgyűjtemény.

Új kiállítások 2009-ben:

7. *Az öltés művészete* – Nemzetközi kortárs hímzések

Ahogy a varrócérna kerüli a gombot... – A hímzés technikai és eszközei a kortárs magyar képzőművészetben

2009. január 30 – március 22., földszinti galéria

7/a. *Az öltés művészete*

Nemzetközi kortárs hímzések

2008. január 30 – március 22.

Ezt a nemzetközi, nyílt pályázatra épülő biennálét az angliai Hímzők Céhe (Embroiderers' Guild) szervezte a Coats Craft Europe támogatásával azzal a céllal, hogy bemutassa az öltés szerepét a kortárs művészetben. A jelenlegi, hetedik biennáléra 37 országból összesen 608 művész 944 munkája érkezett be. Ebből nemzetközi zsűri választotta ki 13 ország művészeinek 56 alkotását. Az alkotók művészi megközelítései, valamint a bemutatott művek anyaghasználata és technikai igen változatosak, így a kiállítás átfogó képet nyújtott a hímzéstechikák használatáról a kortárs európai textilművészetben.

7/b. *„Ahogy a varrócérna kerüli a gombot”* - Hímzés és más kézimunka-technikák és -eszközök a kortárs művészetben

A kiállítás címe idézet egy folytatásos rádiós meseregény egyik dalából, s ebben az összefüggésben nem a varrás, a hímzés és eszközeik funkcionális használatára utal, hanem arra a hosszú és számos részből álló folyamatra, amelynek során a kortárs magyar képzőművészetben az elmúlt évtizedekben fontos szerephez jutottak a különböző öltéstechnikák s a varrással, kézimunkával való foglalkozás.

Mivel ezen technikák használata az 1970-es évek kezdetétől válik izgalmassá, az azóta készült munkák nagy száma miatt kiállításunk nem térképezhette fel teljes egészében ezt a területet, hanem a jelen és a közelmúlt irányainak, jelentős műveinek a bemutatására törekedett úgy, hogy egy-egy korábbi, emblemikus vagy kísérleti jellegű, az utóbbi időszakban készült munkákban is megjelenő szemléletet képviselő művet vont be a kiállított anyag körébe. Felidézte az 1999-es Velencei Biennálét is, ami csúcspont abból a szempontból, hogy a magyar pavilon kiállítói közül ketten hímzés, illetve egy textília fonalainak felfejtésével valósították meg munkáikat. A tárlat kiindulópontja a varrás tevékenységét saját munkáiban több szinten átgondoló Somogyi Laura „Misperint” című fényképparchívuma volt, amely a hímzés történetét felelevenítő képzőművészeti munkák reprodukcióit és varrók fotóit mutatja be, felidézve – az egyetemes művészet néhány jelentős alkotásán túl – most is aktív magyar művészek tevékenységét.

A textíliák készítése és díszítése mint hagyományosan női tevékenység elsősorban a „gender” fogalmával leírható társadalmi szerepekhez és ezek változásaihoz kapcsolódik, illetve a munka és a szabadidő relációjának kérdését veti fel. Rendhagyó művek viszont azok az akciók, amelyek során a művészek a varrást mint segítségnyújtó szolgáltatást értelmezve olyan helyzeteket teremtenek, amelyekben a tevékenység közösségteremtő vonatkozása is megmutatkozik. Mindemellett a primer képalkotást tekintve is előfordul, hogy a rajzolt, festett vonalat helyettesíti fonal vagy öltés, avagy a képként funkcionáló szövegek is a hímzés médiumának közvetítésével jelennek meg. Az utóbbiakhoz hasonlóan a hímzés folyamatának időbeliségét érzékeltetik a filmes és videomunkákban megjelenő kézimunkák és folyamataik is, s ezek többnyire a tv- és a computer-képernyő, illetve a vetítővászon pontjai és a hímzővászon pontjai közötti párhuzamon vagy azok analógiáján alapulnak.

A kiállítások kurátora: Pilinger Erzsébet, Knoll Galéria.

8. A Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti és a Moholy-Nagy László Formatervezési ösztöndíjasok 2008. évi beszámoló kiállítása

2009. február 19 – március 29., Maksai terem

A kiállítás együtt mutatja be a Moholy-Nagy László formatervező és a Kozma Lajos kézműves iparművész ösztöndíjasok munkáit. A szűkebb szakmán túl az érdeklődő közönségnek is szól a kiállítás, hiszen a rajzos vázlattervek, fotódokumentációk mellett, az ösztöndíjasok által tervezett tárgyak is szerepelnek.

Rendezi a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus és a Magyar Formatervezési Tanács.

9. *Haydn és az Idő* – Emlékkiállítás Joseph Haydn halálának 200. évfordulója alkalmából

2009. március 21 – 2010. február 7.

Első emelet, Szürke-terem

Kiállításunk négy fő szakaszban idézi fel Haydn életét, s a négy szakasz egy év négy évszakát is megidézi. Az első szakasz, a Tavasz, Haydn gyermekkorának és ifjúságának korába (rohraui kisgyermekkorának, bécsi gyermek-, s ifjú éveinek, a Morzin grófnál eltöltött rövid időnek, s az Esterházy-szolgálatba kerülésének idejébe), az 1732 és 1761 közötti évekre vezet el bennünket.

A második szakasz, a Nyár, az 1761 és 1790 közötti évekre, Haydn eszterházi szolgálatának idejébe kalauzolja el a látogatót, és idézi fel Esterházy „Fényes“ Miklós eszterházi udvarát. Joseph Haydn, a szárnyait bontogató fiatal muzsikusz, 29 évesen állt az Esterházy-hercegek szolgálatába: Miklós herceg bátyja, Pál Antal herceg fogadta fel másodkarmesternek, Kismartonba, 1761-ben. A hercegi udvarban a kamarazene, illetve a „világi” zene minden típusa Haydn ellenőrzése alá került. Egykori gazdája halála után Miklós herceg örömmel erősítette meg Haydn tisztségében. A kismartoni feladatok mellett, Haydn és zenekara egyre többször játszott Eszterházában, s az operaház megépítése után a zenei élet súlypontja teljesen Eszterházára tevődött át. Kismartoni s bécsi tartózkodásait leszámítva Haydn majd harminc éven át szolgált az Esterházy-családot másodkarmesterként, majd hercegi karmesterként Eszterházában.

A kiállítás harmadik szakasza, az Ősz, a pályája csúcsára érő, érett mester két londoni útjának idejét, az 1790 és 1795 közötti éveket villantja fel, amikor is az oxfordi egyetem díszdoktorává avatták.

A kiállítás befejező, záró szakasza, a Tél, Haydn utolsó, bécsi éveinek, az 1795 és 1809 közötti évekre állít emléket, és idézi fel a látogatóknak Haydn két összegző, hatalmas művét, az *Évszakok* és a *Teremtés* című oratóriumot. Talán nem véletlen, hogy a két londoni útja után végleg Bécsben letelepedő, de még mindig az Esterházy-család szolgálatában álló Joseph Haydn oratorikus műveinek sorát lezáró, *Évszakok* című, hatalmas oratóriumának megalkotásában Eszterháza meghatározó képi-mitológiai világához, az évszakok megjelenítéséhez tér vissza.

A kiállítóterem falairól Esterházy-hercegek, Haydn egykorú mecénásai, gazdái tekintenek le a látogatókra, akiket a kiállítás egyes szakaszaiba az eszterházi Esterházy-kastély dísztermében álló, a négy évszakot szimbolizáló allegorikus szobrok reprodukciói „vezetnek át”. Az Esterházy-tulajdonból származó pompás műtárgyak mellett az egyes szakaszokban remekművű órák, kis kalendáriumok, vagy éppen kárpitok bemutatásán túl meghívjuk a látogatókat Haydn zenéjének a felfedezésére is.

Külön öröm, hogy magyar gyűjteményekben lévő tárgyak mellett bemutathatunk néhányat a kismartoni Esterházy Privatstiftung tulajdonában álló csodálatos tárgyakból is, újra egymás mellé állítva ezáltal olyan műtárgyakat, amelyek egykor együtt voltak Eszterházában vagy Kismartonban, s amelyek között hosszú szolgálata során Haydn is élt.

A kiállítás kurátora: Bardi Terézia, Műemlékek Nemzeti Gondnoksága

10. *Wa: A mindennapok harmóniája* – Kortárs japán design

2009. április 8 – május 31, földszinti galéria

A Japán Alapítvány vándorkiállítása az Iparművészeti Múzeumban

Kurátorok: Fukagawa Masafumi, Kashiwagi Hiroshi, Hagiwara Shu, Kawakami Noriko

A 21. században megváltozott a japán design arculata. Noha továbbra is jelen vannak az innovatív tervezők és a merész, új projektek, átalakulóban van a design. A jelenlegi helyzetre nem pusztán a technológiai haladás a jellemző, hanem a modern és hagyományos technikák ötvözésének előtérbe helyezése is. Korunk japán emberének életét kiemelkedő színvonalú design gazdagítja. Természetesen a formatervezés rendkívül fontos szerepet játszik az energiaiparban és a gazdaságban, de feladata nem merül ki ennyiben. Kulturális jelentősége ennél jóval nagyobb, hiszen tükrözi a kortárs japán társadalom dinamizmusát, napjainak általános életkörülményeit és kultúráját.

A modern irányzatok ötvözik a hagyományos kézművességet a legújabb technológiákkal, segítve az ipari termelés és a kézi munka-, a nagyvárosi központokban zajló design-tevékenység és a vidéki régiók kézműves munkája-, illetve a japán és a nyugati termékek előállításának közötti kölcsönhatás létrejöttét. A technológiai innováció mindig környezettudatos szemlélettel párosul, az újrahasznosításra való törekvés elengedhetetlen szempont a gyártási folyamatok során.

A japán formatervezésben alapvető fontosságú a hagyományos *Wa* szellemiséggel összhangban történő alkotás, vagyis a harmóniára való törekvés, az ellentétes princípiumok párosítása, s ezáltal egy magasabb szintű egység létrehozása.

A kiállítás közel 160 gondosan megtervezett és kiválógatott tárgyat mutat be a formatervezés különböző területeiről. A kiállításon élénk tárt tárgyak és jelenségek rávilágítanak a kortárs japán design dinamikus fejlődésének mozgató-elemeire és titkaira.

A szervezők által kiadott angol/francia nyelvű katalógussal

Rendező: Berg Andrea

11. *Folytatni a teremtést – Magyar élő építész*

A 20 éves Kós Károly Egyesülés kiállítása

2009. június 20 – szeptember 13.

1989 őszén alakult meg a Kós Károly Egyesülés, hogy a környezetalakítás területéről kiindulva tegyen kísérletet egy új típusú, Rudolf Steiner tanait követő társadalmi szervezet megformálására. A Magyarországon akkor már 25 éve létező, magának egyre növekvő szakmai és általános elismerést kivívó szerves építészet mögött rejlő impulzust az Egyesülés létrehozói így igyekeztek hosszú távon fenntartható, továbbörökíthető, társadalmi szinten hatékony erővé alakítani. Az újkori világban sehol nem alakult ki a szerves építészetnek olyan erős, társadalmi léptékben mérve jelentős iskolája, mint Magyarországon.

A kiállítás az 1960-as évek közepétől megszületett legjelentősebb alkotásokat mutatja be, amelyek segíthetik megérteni a szerves szemlélet és alkotásmód mibenlétét. Alkotóik nem mind kötődnek az Egyesüléshez, a kiállítás éppen arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a szerves gondolkodás eredményei milyen gazdagságban és minőségben vannak jelen Magyarországon. Az élő építészet, amely a gazdasági, társadalmi és környezeti válságból kivezető utakat keresi, eleven erővel őrzi az emberi teremtés feltételeit a szemléletével szemben egyre ellenségesebb körülmények között.

Rendező: Kós Károly Alapítvány

A kiállítás kurátora: Gerle János

12. Gyűjtők vitrinje – *Lámpák*

Kiállítás a Gyűjtők vitrinjében, 2009. januártól

13. „*Kőszálon termett sajjó lilium*” – A magyar szecesszióbútortervezői

2009. szeptember 24 – 2010. március 28.

Első emelet, Hógyes-szárny (4 terem)

Molnár Ferenc VIII. kerületi Hamupipőke-történetéből, a cselédlány és bútorrajzoló beteljesült szerelméről írt *Az üvegipőből* idéztük tárlatunk címét. Az Iparművészeti Múzeum, a VIII–IX. kerület határán, a múlt századforduló „bútorrajzoló”, a magyar szecesszió bútortervezői előtt tiszteleg kiállításával. Bútoraik – melyek formáikkal-díszekkel évszázados hagyományokkal szakítottak – „sajgó liliumok”, melyek egy kevéssé érett társadalmi rendbe, nem minden értetlenség nélkül születtek, „kőszálon termettek”. A stílus múlandósága hasonló a liliuméhoz: a szecesszió két évtizedes „pillanata” csak virágéletű volt, tárgyai szépsége mégis örök emlékü.

A kiállítás négy nagy egysége bemutatja a hazai szecessziós bútortervezést a XIX-XX. század „hosszú századfordulóján”, 1896 és 1914 között.

Kurátor: Somogyi Zsolt

14. *Budapest Couture*

2009. október 9-11.

Az Iparművészeti Múzeum, az Első Magyar Divattervezők Szövetsége, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint a Design Hét közös szervezésében szervezésében megvalósult összművészeti installáció és szakmai kerekasztal-beszélgetés a divatszakma hazai helyzetéről, a divat hazai és nemzetközi kulturális szerepéről.

15. *Magyar Formatervezési Díj, 2009*

2009. október 5 – november 22

Földszinti galéria, jobb oldal

A Magyar Formatervezési Tanács által kezelt Magyar Formatervezési Díjjal a magyar design kiemelkedő alkotóit jutalmazza termék, terv, vizuális kommunikáció és diákmunka kategóriában. Évek óta visszatérő hagyomány, hogy a nyertesek, a különdíjasok és a kiemelt pályázók munkáiból kiállítás nyílik az Iparművészeti Múzeumban.

Rendezi a Magyar Szabadalmi Hivatal/Magyar Formatervezési Tanács

Belső koordinátor: Major Gábor

Kiadvány: A szervezők által kiadott katalógus

16. *A természet arcai – finn design*

2009. október 2-25.

Földszinti galéria, bal oldal

A *Design Forum Finland* kiállítása, *A természet arcai* a 2000-es évek finn iparművészetének természetértelmezését mutatja be, ahogyan a formatervezők ábrázolják a folyton változó világot. Az iparművészet és a természet párbeszéde folyamatosan változik. A kiállításon látható tárgyak különböző nézőpontokból mutatják be a 21. század természetértelmezését. *Bepillantás, lelkiismeret, lényeg, átfedés, felszín és távolság* – ezek azok a szempontok, amelyek szerint a kiállító művészek a természethez való viszonyukat megfogalmazzák. A kiállításon az egyedi iparművészeti tárgyak mellett tömegtermékek, technológiai fejlesztések, valamint hagyományos eljárások és anyagok új alkalmazásai tekinthetők meg.

A kiállítás a Design Forum Finland, a Finnagora, a Finn Nagykövetség, a WAMP és az Iparművészeti Múzeum közös rendezésében valósult meg.

Kurátor: Laila Alanen, Design Forum Finland

17. Mézeskalács és viasz

2009. szeptember 19 – november 29

Első emeleti előtér, „Gyűjtők vitrinjei”

A Szakrális Művészetek Hete keretében

A harmadik éve megrendezésre került Szakrális Művészetek Hetét a múzeum minden alkalommal kamara-kiállítással ünnepelte. Idén Semsey Balázs rendezett kiállítást Mézeskalács és viasz címmel. Az egyik vitrin 16–18. századi faragott mézeskalácsformákat mutatott be az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. A másik vitrinben Vásári mézesbábok és offerek voltak kiállítva.

Kurátor: Semsey Balázs

18. Megvalósult Művek 2009

2009. november 5 – november 29.

Földszinti galéria

Immár hagyománnyá vált, hogy az Iparművészeti Múzeum minden évben bemutatja az NKA Iparművészeti Szakmai Kollégiumán keresztül alkotói támogatásban részesült iparművészek munkáit. A kiállításon az alkotói támogatást elnyert művészek a támogatásból megvalósult munkái kerülnek bemutatásra, az Iparművészeti Múzeum kurátorának rendezésében. A kiállítás a tavalyi sikeres bemutatóhoz hasonlóan lehetőséget ad arra, hogy a múzeum közönsége számára válogatást mutassunk be a jelenkori iparművészet kiemelkedő alkotásaiból.

A támogatást nyert alkotók az iparművészet különböző ágaiban alkotnak, van köztük textil- és ruhatervező, keramikus és üvegművész, ötvös, grafikus és bőrműves tervező. Az idei évben összesen 18 alkotó kap lehetőséget a bemutatkozásra. A művészek között már befutott és elismert művészek mellett pályakezdő fiatalok is szerepelnek.

Rendező: Szabó Eszter Ágnes

19. Fordulatos játékok - Rejtvények Szentiványi Tibor gyűjteményéből

2009. december 3. – 2010. május 2.

Első emelet, Gyűjtők vitrinje (+ egy vitrin a második emeleten)

Ördöglakatok, facsomók, rabkeresztek, tangramok, pentomínók és szómák. Fordulatos fejtörő játékok, a szenvedélyes játékos, kutató és gyűjtő, Szentiványi Tibor gazdag gyűjteményének válogatott darabjai. A gondolkodásfejlesztő logikai játékok és a szórakoztató matematika világába vezető, látszólag egyszerű geometriai formák valójában bonyolult és izgalmas logikai feladványok, amelyek megoldásához ötletesség és kézügyesség egyaránt szükséges. A kiállítás bemutatja Szentiványi Tibor különleges rejtvény játékeinak főbb típusait és azok működési elvét, valamint bepillantást enged a gyűjtő hazai és nemzetközi játékos tevékenységébe.

A kiállítás mellett láthatók a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola diákjainak „27 kubus” kreatív transzformációit bemutató művészi alkotásai, makettjei és grafikai tervei. A kiállításához rendhagyó módon térgeometriai és logikai táblás játékokból álló, folyamatos játéklehetőség is kapcsolódik.

Kurátor: Jóó Emese

20. Brüsszeli kárpitok a Díszteremben

Idén sor került a Díszterem állandó berendezésének kialakítására. A terem falain legszebb kárpitjaink kerültek bemutatásra. A terem csak rendezvények alkalmával látogatható

21. Afgán háborús szőnyegek

Tanulmányi kiállítás, 2009 októbertől

Pince

Gimnazista korú gyerekek foglalkoztatásához készült tanulmányi bemutató, a múzeum gyűjteményébe került afgán háború szőnyegek. A múzeum pincéjében a kiállítást Nyolczas Erika és Joó Emese rendezte, akik a rendkívüli környezethez alkalmazkodva alakították ki a különleges kiállítási teret. Az álcahalókkal és vetítéssel hangulatossá tett alkalmi kiállításban a múzeum teljes afgán háborús szőnyeg gyűjteménye bemutatásra került. A kiállítás előre bejelentett csoportok számára látogatható, foglalkozás keretében.

Rendezte: Nyolczas Erika és Joó Emese

22. Kortárs költők emlékszobája és enteriőr styling fotók:

Installáció és fotókiállítás a Múzeumok Őszi Éjszakáján, 2009. november 14.

- **Kapcsolódás az országos kiállítási programokhoz:**

1. Haydn és az Idő – A 2009-es Haydn-emlékév keretében került megrendezésre, a Tavaszi Fesztivál programjának részeként.
2. Japán design: A Japán-magyar emlékév keretében
3. A „Finn design” és a „Formatervezési Díj” c. kiállítások, valamint a Budapest Couture részét képezték a Design hét 2009 programjának.

~ **Közművelődési tevékenység:**

Mutatók	2009. terv	2009. teljesítés	
Tárlatvezetések száma (alkalom)	30	33	
Szakvezetések száma (alkalom)	10	10	
Tanulmánytári/látványtári vezetések száma (alkalom) látogatószám (fő)	10	1	17
Szolgáltatással (rendezvényekkel) egybekötött vezetések száma (alkalom)	10	2	
Idegen nyelvű vezetések (alkalom)	30	19	
Múzeumpedagógiai foglalkozások száma	100	144	
Múzeumpedagógiai foglalkozások résztvevőinek száma	1500	2547	
Diákok részére tartott egyéb rendezvények (kérjük megnevezni) száma	20	23	
Diákok részére tartott egyéb rendezvények résztvevőinek száma	200	216	

Éves összesítés 2009. január 1 – november 30, valamint a decemberi előzetes megrendelések alapján: (forrás: tárlatvezetői nyilvántartás, múzeumpedagógiai munkanapló).

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

Tárlatvezetések:

A tavaly elindított tárlatvezető képzés 2009-ben is tovább folyik. A már kiképzett tárlatvezetők körét folyamatosan bővítjük, a szakmai kínálattal együtt. Idén tárlatvezetői

tanfolyamot szerveztünk a „*Műhelytitkok – Restaurált műkincsek*”, valamint a „*Haydn és az Idő*” c. új kiállításokhoz, illetve a szeptemberben nyílt „*Kőszálon termett sajtó lilium*” című szecessziós bútorkiállításához. A vezetések programját épületvezetéssel bővítettük. A tárlatvezetéseket a magyar mellett angol, német, francia és orosz nyelveken lehet megrendelni.

Idén érdeklődés mutatkozott speciális építészettörténeti túrák keretében a pince és a padlás nem látogatható tereinek bejárására is, ami az épület állapotából eredő biztonsági okok miatt nem jöhetett létre. Május 25-én szakmai napot tartottunk a *Műhelytitkok – Restaurált műkincsek* c. kiállításban, ahol egész napos program keretében restaurátorok ismertették munkájukat. A kiállítás kurátora az országos restaurátor-konferencia alkalmából tartott a kiállításban szakvezetést. A Múzeumok Éjszakáján (június 20.) szakvezetés volt a *Haydn és az Idő* c. kiállításon, az *Oszmán-török szőnyegek* kiállításban és folyamatosan az *Afgán háborús szőnyegek* tanulmányi kiállításban.

A NyitottHáz keretén belül előadások, tárlatvezetések, illetve ezekre épülő közönségkapcsolati programok (pl. Szecessziós Akadémia, Haydn Zeneszalón) kerülnek megrendezésre heti rendszerességgel, az Alkotóház családi napokon pedig játékos, interaktív, a családoknak szóló tárlatvezetések és a kiállítások témájára épülő kreatív foglalkozások havonta várják a családokat.

~ Hazai és nemzetközi pályázatok 2009

Pályázat megnevezése	Pályázott összeg (Ft)	Elnyert összeg (Ft)
Műtárgy-gyarapítás: Jancsurák Gusztáv rézmunkák; NKA	2 500 000	800 000
Textil gyűjtemény gyarapítása; NKA	680 000	200 000
Thury levente 5 műve; Summa Artium Alapítvány	833 000	833 000
Delmár Emil egykori műgyűjteményéből vásárlás; NKA	3 900 000	1 600 000
Kortárs vásárlás; Lektorátusi pályázat	2 588 000	925 000
Craft és Design kiállítás anyagából; NKA	15 430 000	15 430 000
Adattár fotóállományának elhelyezésére fémszekrények; OKM	2 600 800	2 400 000
Arab szoba restaurálása; NKA	10 400 000	3 000 000
Jungfer tervrajzok restaurálása (6 darab), NKA	1 105 000	500 000
Jungfer vastárgyak restaurálása (6 darab); NKA	2 755 000	1 000 000
Esterházy-nyereg restaurálása	1 500 000	1 200 000
Könyvtár: egy ritkaság restaurálása; NKA (magántámogatás + önrész egészíti ki)	494 000	344 000
Esterházy textilek szakkatalógus; NKA	3 961 500	2 500 000
Ars Decorativa 27. kötet; NKA	4 254 000	600 000
A magyar szecesszió bútorművészete, kiállítás; NKA meghívásos pályázat	19 780 000	14 000 000

Haydn-kiállítás	14 000 000	10 000 000
Szokrális Hét keretén belül kiállítás; Ars Sacra Alapítvány	209 400	209 400
MaDok pályázat : Kortárs múzeumi kutatások és gyűjteménygyarapítás megvalósítására – Rubik gyűjtemény megalapozása.		2 000000
TÁMOP pályázat: Fordul a kocka! Játékos tanórák az Iparművészeti Múzeumban. NFÜ	7 000 000	7 000 000
TÁMOP pályázat: Nagytétény. NFÜ	7 000 000	7 000 000
Nagy Kultúra pályázat (Kul-TÚRA Élmény). Múzeumpedagógiai programokon való részvétel támogatása közoktatási intézmények számára. OKM	1600 / látogató	620 800
Tempus pályázat: A Kreativitás és Innováció Európai Éve 2009 magyarországi programsorozatának kommunikációja Tempus Közalapítvány	-	kommunikációs felületeken való megjelenés
Szünidődő pályázat: „Programok szünet nélkül”: KACSALÁB – Múzeumi világijáték (Szünidei napközi az Iparművészeti Múzeumban) Petőfi Csarnok	240 000	110 000
Múzeumok Őszi Fesztiválja pályázat - Kommunikáció: közös szórólap 1200 pld. MOKK	350 000	200 000
Szokrális Hét: Mézeskalács és viasz kamarakiállítás Ars Sacra Alapítvány	209 400	209 400
Összesen	102 410 100	72 681 600

- Pályázati tevékenység rövid szöveges értékelése a 2009. évi terv és teljesítés alapján:

A múzeum szakmai feladatainak megvalósításában a pályázatoknak jelentős szerepük van. 2009-ben különösen a műtárgy-gyarapítással kapcsolatos pályázatok voltak sikeresek, s ez hozzájárult pótolhatatlan műérték, valódi műritkaság megvásárlásához, mint ahogy a 20. és különösen a 21. századi gyűjtemény, a kortárs anyag gyarapításához. Műtárgyak tárolása céljából fémszekrények vásárlására pályáztunk; ezek biztosítják a teljes fotóállomány elhelyezését, és végleges megoldást jelentenek. Több éve folyik – előkészítve a 2010-es Jungfer kiállítást – Jungfer Gyula tervrajzainak és vastárgyainak restaurálása. A könyvtárban lévő régi könyvek állagmegóvása, konzerválása szintén folyamatos feladat. Ebben az évben indítjuk el az unikális értékű damaszkuszi szoba restaurálását, melynek felállítására a Nagytétényi Kastélymúzeumban kerül majd sor. Évtizedekre tekint vissza az Esterházy-kincsek restaurálása: a textíliák restaurálása is folyamatban van. Az Esterházy textilek szakkatalógusának megjelentetéséhez NKA pályázati támogatás áll rendelkezésre, akár csak a múzeum nagy múltú évkönyvének, az Ars Decorativa cikkeinek fordítására is. Nagyobb kiállításaink (Haydn, Szecessziós bútor) pályázati támogatással

valósultak meg, és az Ars Sacra több évre visszanyúló támogatása révén pedig ismét kamara-kiállítás nyílhatott a Szakrális Hét keretén belül.

Erőteljes pályázati tevékenységünk az idén jelentősen túlmutatott a korábban megszokottá vált pályázati forrásokon: első ízben adtunk be pályázatot európai uniós forrásokra. Két TÁMOP pályázaton könyvelhettünk el nyereséget, pályázatot adtunk be KÁMOP turisztikai attrakció fejlesztésre, s előkészítés alatt állnak LHH pályázati projektjeink. Utóbbi, NFÜ által kiírt, kidolgozás alatt álló társadalmi célú pályázataink a hátrányos helyzetű kistérségekben művészi koncepció mentén zajló társadalmi programok koordinálását célozzák. Az említett, szintén az NFÜ által kiírt turisztikai célú pályázatunk a célcsoport expanziót, a múzeum mint turisztikai látványosság erősítését és egy egyedülálló dizájn alkotás létrehozását teheti lehetővé múzeumi keretekre építve.

- **Otthonosság** (2009. évi várható adatok)

- ~ **A múzeum épületének barátságossá tétele, múzeumi bolt, az épületen belüli információs eszközök bővítése:**

- Az épületen belüli információs eszközök:

2009-ben elindult az AudioGuide szolgáltatás, mely jelenleg is folyamatosan bővül mind az általa élvezetesebbé tett kiállítások számát, mind a választható nyelvek számát tekintve.

2009-ben elindult a SilentGuide vagy csoportos tárlatvezető rendszer szolgáltatás, mely egyidejűleg 15 fő számára teszi lehetővé, hogy a tárlatokat csendben, a többi látogató zavarása nélkül mutassuk be az érdeklődőknek.

- Az akadálymentesítés helyzete és 2009-ben elért eredményei:

Tárgyévben akadálymentesítési fejlesztés nem történt. Az épület (részleges) akadálymentesítésének problémás volta pályázati munkánkat nagyban megnehezíti.

- **Alapító okiratban megfogalmazott országos feladat teljesítése:**

1. Egyházi fenntartású muzeális gyűjteményekkel kapcsolatos feladatok:

Létrehoztuk az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti bizottságát. Javaslat született az egyházi fenntartású muzeális gyűjteményekkel kapcsolatos feladatok körére, értelmezésére, a kapcsolatok rendszerezésének mikéntjére. A feladatok egy része kapcsolódik a 2012-re tervezett egyházművészeti kiállítás előkészítéséhez.

2. A kortárs iparművészet és design feladatköre:

Számos előre lépés történt: kortárs kiállítások és programok megnövekedett szerepe, a földszinti üvegcsarnok és galéria dedikálása a kortárs művészetnek, kortárs kurátor alkalmazása, rendszeres külföldi kitekintés, kortárs koncepció kialakítása stb.

3. A keleti művészetekkel kapcsolatos feladatkört a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum illetékességénél fogva folyamatosan ellátja.

• **Fejlődési mutatók:**

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
Gyűjteménygyarapodás (tétel/db)	398 /1139	1458 /8424	360/740
Nyilvántartás (tétel/db)	398 /1139	1458 /8424	360/740
Állományvédelem (db)	2500	46218	1848
Tudományos publikációk száma	55	55	100
Múzeumpedagógiai foglalkozások és egyéb közművelődési rendezvények száma	118	227	192
A fenti rendezvények résztvevőinek száma	2160	4587	212

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

A magyarázatokat fentebb az egyes tételeknél megadtuk.

~ **Média-megjelenés mutatói:**

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
TV	20	30	150
Rádió	30	40	133
Írott sajtó	300	500	166
E-sajtó	2000	3000	150
összesen:	2350	3570	152

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

A kiállítások és a programok kommunikációja a kortárs iparművészettel és képzőművészettel foglalkozó szaksajtó mellett a napi- és hetilapok, a program- és turisztikai magazinok, valamint a dizájnnal, életmóddal foglalkozó magazinok, illetve ezek számon online felületén keresztül, és DM kampány keretében hírlevelek segítségével, esetenként gerilla marketing eszközökkel történik.

~ **Gazdálkodási mutatók:**

Mutatók	2008.	2009.	Index	2009.
---------	-------	-------	-------	-------

	tény	várható	%	terv
Létszám (fő)	159			
Kiadás (eFt)	929 229	836 000	89	660 161
ebből: személyi	391 701	362 000	92	367 210
dologi	343 255	250 000	72	154 500
felhalmozási (beruházási)	68 695	18 000	26	15 100
Bevétel (eFt)	925 919	822 798	88	660 161
ebből: működési bevétel	173 069	150 000	86	150 000
működési célú pénzeszköz átvétel	52 390	44 470	84	-
előző évi maradvány	39 417	26 107	66	-
felhalmozási célú pénzeszköz átvétel	1 190	27 687	2 326	-
kötségvetési támogatás	659 853	574 534	87	510 161

A mutatók alakulásának szöveges magyarázata:

Az IMM a 2009. évi gazdálkodási évben az előző évihez képest alacsonyabb bevételekkel és kiadásokkal gazdálkodott. A várható adatok alapján megállapítható, hogy az Intézmény teljesíteni fogja a bevételi előirányzatát, de ennek jelentős mértékű meghaladására nem lesz képes, ami egyértelműen annak tudható be, hogy 2009. évben jelentősen visszaesett a befogadott rendezvények száma, ebből fakadóan a bevétele is.

A Múzeum 2009. évi gazdálkodásában következetes takarékosági intézkedéseket fogantatosított, jelentős mértékben korlátozta a dologi kiadások mértékét, mindezt úgy, hogy ezek a szakmai feladatokat csak a lehető legszükségesebb mértékben érintsék. A személyi jellegű kiadásokon elsősorban a megüresedő álláshelyek be nem töltéséből adódóan a tervezet képest is jelentős megtakarítás keletkezett. Önmagában ez a tény csak a számokban mutatkozik pozitív előjellel, a hiányzó humán erőforrás az Intézmény feladatellátásának színvonalára kifejezetten negatív hatást gyakorol, mivel az IMM két éve már átesett egy jelentős létszámleépítésen, s mivel az intézmény számára előírt feladatok nem csökkentek, sőt bizonyos területeken érezhető növekedés tapasztalható, továbbá a rendelkezésre álló, csökkenő létszám sok esetben a hiányos képzettség okán sem képes feladatainak teljes ellátására.

- **Jegybevétel:**

Mutatók	2008. tény	2009. várható	Index %
Jegyár-bevétel /belépő/ (eFt)	40 138	35 000	87

A mutató alakulásának szöveges magyarázata:

A jegyárakból származó bevételek alakulására 4 tényező hatását tartjuk fontosnak megemlíteni:

1. Gazdasági környezet: a gazdasági válság erőteljesen befolyásolta a az emberek fogyasztási szokásait, a háztartásokra nehezedő növekvő lakossági terhek és megszorítások miatt sokan – egyebek mellett – a kultúrára fordítható összegeken takarékoskodtak, ezen belül csökkentették a múzeumlátogatások számát is. Jegyárainkat igyekeztünk úgy alakítani, hogy a belépőjegyek még megfizethetők legyenek, az inflációs hatásokat nem vagy csak nagyon kis mértékben érvényesítettük a jegyek áraiban.
2. Kiállítások cserélődése: a 2008-as évben a látogatottságunkat és ennél fogva a jegybevételeket kedvezően befolyásolta az Esterházy kincseket bemutató kiállításunk nagy közönségsikere. 2009-ben ilyen kiugró látogatottságú kiállítást nem rendeztünk, a jegybevételek alakulására ennek is hatása volt.
3. 2009-ben az összes múzeumi látogatók számának arányában a múzeumpedagógiai foglalkozásra érkező diákok száma jelentősen megnőtt, az ő részükre igen kedvezményes jegyárakat alakítottunk ki.

- **Munkatervben nem szereplő többletfeladatok teljesítése:**

Ezeket a feladatokat típusaik, jellegük alapján gyűjteményi területen néhány csoportba összesíthetjük. 1. Váratlan események, s azok nyomán bekövetkező sürgős teendők: ilyen volt A Kisgyűjtemények raktárában a csőtörés, s annak nyomán a műtárgyak kimenekítése, fertőtlenítés és a raktár fokozott felügyelete. 2. KÖH-szemlék: a műtárgyak védelésével kapcsolatos szakértői véleményezések kiszámíthatatlanok, a KÖH által előírt határidő általában rövid. Sok munkaidőt vesz el a munkatársaktól, hiszen a kiszállások, egyeztetések, majd a szakmai munka – kutatás, jelentés megírása – lelkiismeretes feladatvégzés mellett rendkívül időigényes (munkatársaink a KÖH által elismerten kitűnő szakmai munkát végeznek ezen a területen). A feladat nagyságát mutatja, hogy a Kerámia- és Üvegyűjteményben a szemlekötelezettség ellátása éves szinten elérte a 48 munkanapot! S mindez az intézmény infrastruktúrájának használata mellett. 3. Éves tervben nem szereplő műtárgykölcsönzések: 2009-re a revízió miatt felfüggesztettük a műtárgyak kölcsönzését. Mindazonáltal az intézményi és szakmai kapcsolatokra tekintettel több esetben tettünk kivételt ott, ahol ez a revíziós munkák előre haladását nem akadályozta: Gödöllői Királyi kastély, Keszthelyi Festetics Kastély, BTM, Székesfehérvári Szt. István Múzeum, valamint külföldi kölcsönzések. 4. Konferenciák, melyek szervezése tárgyévben kezdődött: itthon (Balatonfüred, Pécs) és külföldön (Gyulafehérvár, Krakkó, Berlin), melyeken munkatársaink részvételét fontosnak tartottuk. 5. Szakdolgozati vezetőtanári és opponensi felkérések: ezek sem mindig tervezhetők előre. 6. Műtárgyak előkészítése, konzerválása, tisztítása: külső kiállítások

esetében vagy a kiállítási tervek módosulása esetén előre nem látható feladatot jelentett. 7. Újonnan belépett munkatársak feladatköre (Kisgyűjtemények főosztályvezető, kortárs művészeti kurátor).

Közönségkapcsolati területen többletfeladatként jelentkezett a Múzeumok Őszi Éjszakája, az Alkotóház programok minden hónapban, a karácsonyi vásár saját szervezésben, a csatlakozás a Plein Art Fesztiválhoz, a KMOP turisztikai attrakció fejlesztés pályázat elkészítése, az NFÜ LHH pályázatok előkészítése, a MADOK pályázat, a két TÁMOP pályázat. Ezek részletes ismertetése az előző pontokban szerepel.

Pénzügyi területen az erőt meghaladó többletfeladatok a létszám csökkenése mellett az adatszolgáltatási feladatok megnövekedéséből adódtak.

Önértékelés

Gazdaságosság - az erőforrások felhasználásához kapcsolódó kiadás (vagy ráfordítás) az adott viszonyok között elérhető legkisebb legyen a jogszabályban meghatározott, illetve általánosan elvárható minőség mellett.

Értékelje az intézményét a gazdaságosság szempontjából 1-5 skálán. Indokolja és számokkal támassza alá.

4 :

A folyamatosan romló gazdasági körülmények ellenére sikerült egyensúlyban tartani a költségvetést. Minden költséget a lehető legalacsonyabbra igyekeztünk leszorítani. Azért nem tudjuk maximálisra értékelni magunkat, mert épületeink a jelenlegi feltételek mellett csak gazdaságtalanul működtethetőek. Újabb takarékosági intézkedéseket az építészeti és gépészeti elavultság miatt nem tudunk bevezetni.

Hatékonyság - az ellátott feladat eredménye, a nyújtott szolgáltatások és előállított termékek értékének (vagy az abból származó bevételnek) és a felhasznált erőforrásokhoz kapcsolódó kiadásnak (vagy ráfordításnak) különbsége az adott viszonyok között elérhető legnagyobb legyen.

Értékelje az intézményét a hatékonyság szempontjából 1-5 skálán. Indokolja és számokkal támassza alá.

4:

Bár törekedtünk a lehető legkisebb áron a legnagyobb érték megteremtésére, vannak olyan területek, ahol az eredmény elérésének nélkülözhetetlen feltétele a nagyobb pénzeszközök mozgósítása.

Eredményesség - a kitűzött célok – az elfogadott módosításokat, változó körülményeket figyelembe véve – megvalósuljanak, a tevékenység szándékolt és tényleges hatása közötti különbség a lehető legkisebb mértékű legyen.

Értékelje az intézményét az eredményesség szempontjából 1-5 skálán. Indokolja és számokkal támasssa alá.

5:

A folyamatos pénzügyi nehézségek ellenére az intézmény pénzügyi egyensúlyát fenntartottuk, sőt az alapfeladatok ellátása mellett szinte minden területen új feladatok megvalósítására is sor került.

Budapest, 2009. november 25.

Renner Zsuzsanna
főigazgató